محرّم
صفر
ربیع الاوّل
ربیع الاخر
جمازی الاولی
جمازی الاخری
رجب
شعبان
رمضان
شوال
ذی القعدہ
ذی الحجہ

Traduction
Du Chahidy faitte
Dans le
College des Capucins de
Constantinople
Par les soins et sous la direction
Du R. P. Romain
De Paris
consulteur des Missions de Grece et
Prefet des jeunes de langues
De France
1731

هذا كتاب شاهدي

بسم الله الرحمن الرحيم

بنام حالق حي و توانا قديم قادر و بينا و دانا

يا سميع الخالق الحي القوي القديم القادر السميع العليم

ثنا و حد شكر و مي نهايه سپاس منت و بحد و غايه

الثنا و الحمد و الشكر

كه كيم و زايد و ب و كيانا تي يرتدي هم حياتي هم مماتي

يوغيكن اول ديدي و اولد عالم همه ايتدي قدرتيله خالق آدم

الك سلندن امدي انبيايي حصوصاكيم حبيبي مصطفايي

صلاتيله سلام اول شاهه دايم كانكله دين اسلام اولدي قايم

دخي اصحاب و البسه كه بونلر انك شرعينه اولديلر اولديار مستمر

سراندن صكره بلد مرحوم مغفور خدايي اول كه لاتيله مشهور

كه والد در بو محتاج و كدايه اوله روحينه رحمت بينهايه

Preface de Chalidy.

Au nom de Dieu misericor. dieux

Au nom de Dieu Createur

vivant, fort, eternel, puissant, qui voit tout souverainement sage

et intelligent, salut, louanges et remerciemens soient faits à ce

Dieu qui a creé toutes les creatures, qui a fait l'ouie et la veue,

qui n'ayant dit au monde que n'estoit point, soit, l'a fait de neant

qui a formé par sa puissance le premier homme de limon, ego

de luy qui sont descendus les Prophetes, et sur tout sur amy

Mahomet, salut aussi et benedictions sans fin à ce Roy

par qui la verayette Loy a esté establie, salut pareillement a ses des-

cendans

دخی معصوم مکن جهد یله مرحوم — او قمشدی لغتلر باکه منظوم
او قیدم اولا تحفه حسامی — مقطر اولدی انکله جان مشامی
دخی منظوم اوقدی چوق لغتلرنی — ایچردی طبعمه اب حیاتی
شورسمه اولدم لغت علمنده ماهر — لغت کیم بلسم اولیدی نادر
کداده ساله اولدقدم خدایی — ایدوب رحلت قودی دار فنایی
بکا کاولدی لغت علمی مسخر — نه علمه بشلسم اولدی میسر
خصوصلحلم ربانی که سلطان — جلال الدین دیمشدر غوث قران
کتاب مثنوی کم قوت جاندر — ضیاء نور چشم عاشقاندر
بکا کشف اولدی بی تعلیم استاد — انکله ایلدم عشاقه ارشاد
یقین بلدم مکه بو نور سته معصوم — لغتلر اوقیه وزنیله منظوم
اکا هر علم اولور البته اسان — اولور عالمده بر مرد سخندان
خدا شاد ایلیه روح حسامك — ویره حشرده اعلا سین مقامك
کتوردی نظمه بو نجه دفتر مکنون — سلیس و شوخ رنکامیز موزون
جهاندن یقدی بر شمع منور — سونمز خشردك نفعن کوردیلر

rendans età ses amis qui ont suivis sa loy et se sont soumis aux
preceptes et aux loix qu'il leur a laissé.

Sçachés, cher lecteur, que le desir m'houda d'heure à autre me
mettre, mon Dieu le veuille, en possession de la perfection à
que la misericorde de Dieu soit sommairement [illegible] lorsque j'avois
environ sept ans une âge très tendre, je dois ma tres grande devotion
enseignés à lire les heures de nostre dame, ainsi nommé
la Feuille de Safran qui est au commencement des Psaumes et
hymnes ordinaires recitent l'office de la vierge; ainsi me suis-je ensuite
beaucoup d'autres bon livres, dans lesquels je me suis efforcé de me rendre
de Vie parfaite. Ecrivant je me suis formé dans la science des langues
diverses qu'il n'y a avoit aucune langue dont je n'aye la connoissance.

J'avois à peine atteint l'âge de quinze ans, lorsque mon
Pere laissant le monde de corruption, passa à une meilleure vie;

حدیثنده بیوردی فخر عالم — بو معنایی که اولدر خیر ادم
که اولاد ایما خیراته ساعی — ایده خلق اندن انتفاعی
دلالت مکم یزیلر بو خوشبخت نامه — نظیره اولدی اول تحفه حسامه
که بونده واردی اولدقچه فوائد — نیچه نفع ایده لراندن زوائد
شکردن کونه کونه بشسه حلوا — اولور بردن هر بیرنده تنها
مزینن اولسه بر محبوب وزیبا — کیوب انواع الوانیله دیبا
ویرو هر رنک اکابردر لوزینت — کلور عشاقه درلو درلو حالت
بدکلو واریسه اندہ جواهر — کتوردم بونده الاکاولی نادر
قدم انلاری کاستمالی بوقدر — قلی ولمایر اندہ بونده چوقدر
کتوردم مثنویدن چوق عرائب — که اولدی مولویلر بوکه راغب
اولن بحر اندہ وارد بونده اما — دخی وار بونده نیچه بحر رعنا
یوغ اندہ دانی قطعها ولدقچه اخر — کتوردم بحرنی ایچنده بر بر
تمام اولدقچه هر بر قطعه موزون — یزردم اندہ بر بیت همایون
که اولدی فارسی بر مصرعی هم — بری ترکی اولدی بیش ونکم

depuis sa mort se mesle tellement appliqué à l'estude que dans
quelque science que j'aye formé le dessein de me rendre capable
mon grande application m'a rendu faible, je me suis adonné à
prier Dieu à la mosquée où se trouve le tombeau de Sultan
appellé la moelle de l'Alcoran par le moyen de cette étude je fay
composé moy seul sans l'instruction d'aucun maistre le livre
de Messnevi que l'on peut appeller la lumiere de l'esprit,
la nourriture de l'ame et le guide des serviteurs de Dieu, et avec
ce livre que j'estime mon bien le plus precieux j'ay appris
dans comme une route que j'ay appris et remarqué j'ai toujours
pratiqué depuis la retraite à l'estude des livres de poesie avec cet
ardeur il se perfectionnera aisément dans les sciences auxquelles il
voudra s'appliquer et deviendra un orateur eloquent.

Que Dieu réjouisse et console l'ame de Mustapha et leur

که ترکی فارسیه اولده مقابل بلور اهلی کاولور بو نظمه مشکل

بو رسمه ایلدم اول بیت ترتیب که بیله مبتدی احوال ترکیب

چو الطاف خدا کوستردی اتمام ویردم بو دواجی تحفه شاهدی نام

کلامم شاهدی مولوی نمم دیاری منتشاده مثنوی یم

بحمدالله که فردی معنوی یم که غواص بحاری مثنوی یم

مرادم بو که تحفم بوله شهرت کله اوزاقله اطفاله قدرت

ایدر لطفی سله اوزانی حاصل اولا لرعالم مولانا یه قابل

زهی عزت زهی دولت سعادت انك کابن اوله بو علمه لیاقت

ولیکن قور قرم بو جاهل دون کانك اولمایه کز طبعی موزون

ایدر مزوزنله تقطیعی تفهم ایدر جهلیله هر محصوص تعلیم

رکیك اوکراده بو موزون کتابی خراب ایدر اوطبع مستطابی

یقین بلکمال که بر اوغلانجق اوقه اوقه شعری نامورون ومهمل

اولور طبعی رکیك سست مغبون قالور محروم اولیمز داخی موزون

مکر بر حاذق استاد کامل انی صحبتیله ایدر وزنه قابل

donne dans le ciel le plus haut degré de félicité, il a mis dans la poësie
beaucoup d'ordre qui n'y estoit pas devant luy, et luy a donné beaucoup de graces qu'elle n'avoit pas, et a produit dans le monde
une lumiere brillante dont la splendeur durera jusqu'au
jugement et donnera connoissance à tout le monde de la sainteté de Moyse.
Le prophete (la gloire du monde) a declaré dans le dernier verset que
celuy-là est un homme de bien qui est toujours entre ses semblables affa-
=ble de bonnes oeuvres afin que le peuple imite de son exemple
le profit convenable à son ame.

C'est pourquoy, c'est à dire pour me conformer à cette ex-
=presse du Prophete que je me suis determiné à composer un
livre qui fut du rapport à celuy de Moyse duquel le peuple pu-
=isse tirer de grands avantages et même encore plus de profit et
d'utilité que de celuy de Moyse; car quoy j'aye fait en sorte qu'il

کلور وزنه ولی بولمز سلامت | قلور طبعنده البته بر رکاکت
قوسك اگر یله مرتازه نهالی | بویسه طغر یلور بی کلله مثالی
یه یکی بر دغه کم اولدا اول خطا | قویاسن بولی یومق ایدر بی بها
خدا قهر ایلسون اول جاهل کم | او قیدر نظم کز اولوب معلم
اکا کیم اولدی منظوم مقدور | چو تعلیم ایتمك استر باری منثور
خراب ایتمشدر تحفه حسابی | نیجه کز طبع موزون وعابی
بنم بو تحفه می سن مقبله یارب | شولردن کاولیه طبعی مهذب
نصیب ایتمه بونی دهن سقیمه | نصیب ایت ذهن پاك مستقیمه
مفاعیلن مفاعیلن فعولن | درش جان پدر علمه دون وکون
کیم اتسه شاهدی خیر یله دنیا | ایکی عالمده یارب ایله طشا

شاهدینك دیباجه سی تمام شد

ayt beaucoup de rapport avec celuy de lusam; ce prenant comme
toutes les confitures ont chacunes un merite et un goût particulier
et comme une belle personne qui est revetue d'etoffes d'or de
toutes sortes de couleurs, recoit du lustre de chaque couleur en par-
ticulier qui luy affident aussi une estime particuliere de ceux
qui la recherchent, mon livre aussi quoy qu'il soit fait dans la mê-
eme goût que celuy de lusam aura ce pendant des beautés particulieres
qui luy donneront aussy un merite singulier.

Je n'ay rien omis dans ce livre de tout ce qu'il y a de beau et de profi-
itable dans celuy de lusam excepté ce qui n'est point d'usage et qui
par consequent n'auroit été d'aucun profit et même comme j'ay
desjadit j'y ay ajouté bien des choses qui le rendront d'un bien
plus grande utilité; J'y ay inserré outre cela beaucoup de choses
merveilleuses du livre de Mesnevi affin que les dervichets qui

font une grande estime de ce livre de Messnevi prenent goût
au mien, j'ay observé la même Mesure que dans celuy de Husam
et même je puis dire que les miennes sont encore plus délic-
-ates et plus justes; j'ay de plus assigné à la fin de chaque
chapitre la cadence de ce Chapitre là, ce que n'a pas fait
Husam; j'ay outre cela fait à la fin de chaque chapitre
un vers sublime dont la moitié est en Turc et l'autre en
Persan, de maniere cependant que quoy qu'il soit en deux lan-
-gues differentes le vers soit juste quoyque le Persan soit
fort mêlé tout à fait distingué du Turc. tout habil homme
connoit par là dans l'art poétique, sçait que cette sorte de poëtie
est tres difficile; mais j'ay composé mon livre de cette ma-
-niere afin que les commençans apprennent la methode et
l'ordre de la belle composition poetique.

Dieu m'ayant fait la grace d'achever mon livre de la ma-
=niere que je l'avois projetté; cest à dire dans le goût de celuy de
Husam. je l'ay intitulé Feulhfé chahidy pauvre derviche
natif du village de Muglevi dans le pays de Menteché. je n'ay
point honte au contraire je beny Dieu de m'avoir inspiré
de puiser dans Messnevi de quoy enrichir mon livre et le
vendre profitable. je souhaite et le prie de me faire la grace
ces qu'il ait dans le Monde la Cognoissance la reputation qui
peuvent le rendre recommendable et utile et que la jeunes-
=se en le lisant avec Mesure et cadence creen l'etudiant soi-
=gneusement en retire l'avantage qu'elle en doit retirer et qu'une
personne habil dans la langue persanne et capable de s'appli-
=quer et se perfectionner dans l'etude de Messnevi. quel
honneur! quel bonheur! pour celuy qui pourra acquerir cette

capacité.

Toute ma crainte est qu'il ne se trouve des maîtres si ignorans qui ne comprenant point mon livre et qui par consequent n'étant pas capables de le faire entendre à d'autres, le fassent lire à la jeunesse tout de travers sans mesure et sans cadence; ces maîtres peu eclairés gâteront ainsy les bonnes dispositions que ces jeunes gens avoient pour lire et etudier avec profit mon livre; car l'on doit tenir pour principes incontestables qu'un jeune homme qui lit des poësies sans cadence et sans mesure gatent les bonnes dispositions qu'il pouvoit avoir aux sciences, et se trouve trompé dans l'esperance qu'il avoit conçû de devenir habil homme. il est vray qu'un maître en prenant la peine par ses bonnes instructions de luy faire perdre la mauvaise habitude qu'il avoit pris le redresseroit un

peu et le remettra dans le chemin de pouvoir se rendre capable
mais il luy restera toujours quelque chose des mauvais principes qu'il a eû et qui ne pourra jamais perdre entierement
(De même que si vous plantés de travers un jeune arbre et que vous ne le redressiés pas avant qu'il grandisse, vous ne serés plus à tems de le faire quand il sera une fois parvenu à une certaine grandeur; de même aussy que si vous mettés de l'urine dans un pot de terre neuf vous aurés beau le laver, comme il en sera imbibé il retiendra toujours l'odeur.)

Que Dieu delivre le monde de ces maîtres ignorans qui donnent de mauvais principes à ses écoliers et qui leur font mal scander les vers, puis que luy même n'a pas pû apprendre à bien faire comment peut-il bien enseigner aux autres, que s'il se trouve

mylers d'enfeigner, que ce foit tout au plus en proſe; combien de mauvais maîtres ont voulu ſe mêler d'enſeigner et ſurtout de faire lire Teuh ſé deuſam, mais toujours ſans meſure par conſequent ſans aucun profit pour leurs écoliers.

Faites ſeigneur que mon livre ne tombe point entre les mains d'un ignorant qui ne ſache pas enſeigner à le lire comme il faut mais ſeulement entre celle d'un homme capable qui a eû de bons principes et qui ſache faire lire avec la meſure et la cadence avec leſquelles il doit être lû.

Travaillés, cher lecteur, à la ſcience nuit et jour.

Qui celuy qui fera de mon livre l'eſtime qu'il en doit faire et qui en parlera en bons Termes ſoit conſolé et comblé de biens dans cette vie et dans l'autre.

Fin de la Preface.

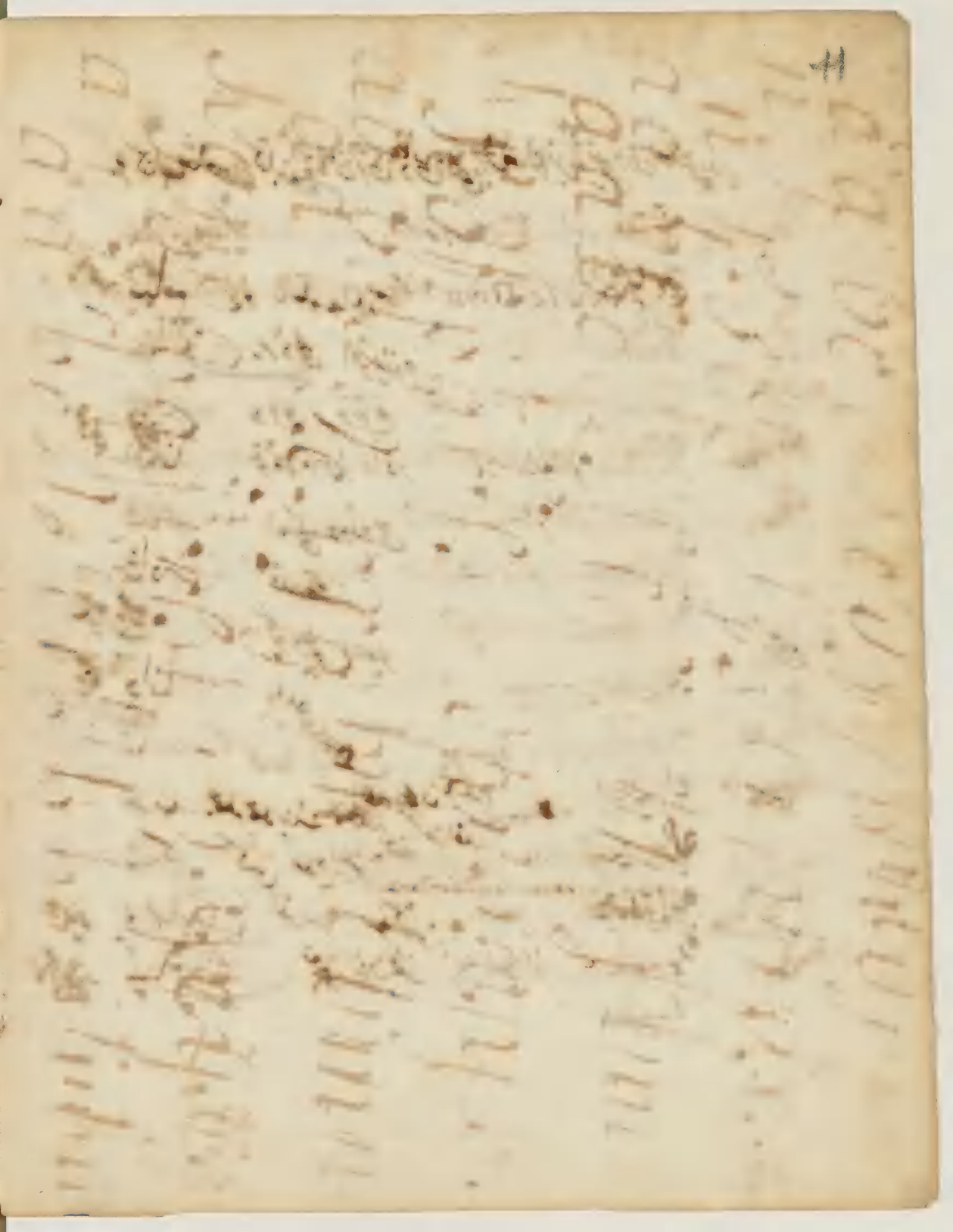

بو کتاب شاهدی کتابندہ اولان ترکی و فارسی و ملحی عربی لسانلرنیڭ ترتیبی اوزره لغاتلریدر

Mots de la Preface de Chahidy

Avec le Nom	بسم	ادلو نامله معنایه
Createur	خالق	یراتیجی افرینده
vivant	حیّ	دیری زنده
puissant fort	قوی توانا	قوتلو کوچلو قادر
ancien, eternel	قدیم	اسکی دوردوجی
puissant	قادر	قدرتلو
qui voit tout	سمیع بصیر	کورنجی بصیر
Hes scavant, sage	علیم دانا	بلیجی
oraison, salut louange	ثنا	دعا اوکمک
louange a Dieu	حمد	جمله حمدینک الله یکون ثابتلر
louange de remerciment. action de grace reconnoissance	شکر	اکتش مدح ایلمش و نعمتک اعتراف ایدر
sans fin	بی نهایه	آخرسز صوکسز
Grace, priere, louange. bienfait	سپاس	نعمتی انعام بلمک

باسمه

ذکر الجمیل

		obligation, faveur	grace, faveur
بلا حد	بيحد وغايه	مقدار صايي عدد سر	sans fin
لمن	اكاكم		à celui qui
اوجد	وار ايدوب		a fait
هذا الكاينات	بوكاينات دنيا ودنيده اولان هرشي وار ايسه		toutes les creatures, l'univers
خلق	يرتدي يد القدرت هرقدن ياميق		il a créé
	هم حياتي	دونيا	et, après, ensemble la vie
	هم مماتي	اولمك	et la mort
عدم	بوغيكن		n'ayant
قاركوني	اول ديدي		soi, n'était pas
فوجد	وار اولدي		il a été créé
	عالم دنيا	ماسوى الله	le monde
	هم ايتدي		et l'a fait
وجعل بمخلقه	قدرتيله	قادر اولوب	avec sa puissance
بقدرته			

تراب خاك ادم	انسان ودن مز	le premier homme de terre
من نسل ادم انك نسلندن	صوی	de ses descendans, de sa race.
جعل ايتدی		il a fait
انبيائی		les prophetes
من الخصوص خصوصاكم	تمامنه تمامز	particulierement
حبيبی	سولمش	amy, favorisé
مصطفائی		mustafa
صلاتيله	نماز رحمت	avec benediction
سلام	سلامت قورتولمق	salut
اول / كان		ice
شاهم	پادشاه	Roy
دائم	هرزمان	toujours
كانكله		qui a rec luy
دين اسلام		la vraye religion

اللهم زد رحمت
مكلمزدن استغفار
مزشكردن دعا
دارين سعادتدن
امين اولمق

كانَ	اولدی		en devenir
	قائم	دوروجی	Durable, constante.
ایضاً	داخی		encore
صحابه	اصحاب	مصاحبلر دوستلر	aux maitres, amis
ذریاتنه	آلینه	صوی سلاله	a sa posterité, descendans.
هاولاده	کده		qui
	بونلر		eux
	انك		a sa
لشرعیه	شرعنه	دین ولی	sa loy, religion
کانه	اولدیلر		ont eté
مطمئنه	مستقر	منقاد	stable
بعده ذلك	پس اندن صکره		et après cela
اعلم	بل		pourtant
انّ المرحوم	مرحوم	رحمة اولنمش	decedé d'heureuse memoire.

مغفور	اللهدن صوچ باغشلنمش	pardonné, morte pieusement,
الله	خدای	Khouda,
تبتکلکلهات	اول کمالاتیله کاملکلر	avec cette perfection
مشهور	شهرت بولمش	celebre, connu,
والد و آب	کوالدده اتا یده	qui eſt pere
بومحتاج	احتیاجلنمش فقیر	de ce pauvre, qui a beſoin
فقیر	کدایه یوخسول دیلنجی	qui eſt dans la neceſſité, ſinoy
کان	اولمه	qu'il ſoit
روحینه	جان روحان	à ſon eſprit
رحمت	اللهك احسانی و آجیمی	miſericorde ſa
بلا نهایه	بی نهایه	ſans fin
ایضاً	داخی	encore auſſi,
کاین و	معصوم ایکن کناهسز جوجوك پاك	étant enfant
بالجهد	جهدایله	avec effort, travail.

	مرحوم	le defunt
اقرائی	اوقومشدی	a faict lire, à enseigné
لغات	لغتلر	livres, langues, paroles,
انَ	باکه	à moy
	منظوم دیزلمش	mesurés, cadancez
قرأتُ	اوقیدم	j'ay lû
ابتداءً	اولاً اولکی اولا	premierement
	تحفه حسامی شاهدینك باب یاپلدوغی لغتلر	teuhfé hussami, (nom d'un livre
مشام	معطر تخور لنمش	parfumé, plein d'odeurs
کأنَ	اولدی	il est devenû
صارَ	انکله	avec luy
	جان مشامی دماغ ایچنه کیرن قوقو وکلکز	l'odorat de l'ame
ایضاً	دخی	encore
	منظوم نظم اولنمش	arrangez, cadancez

اقرأني	اوقرتدي	il a fait lire
كثير اللغات	چوق لغاتي	beaucoup de livres
سقاني	ايچردي	il a fait boire,
	طبعمه مزاج تركيب انساني وحيواني قرنشي وقرنتمه	à moy, à mon nature
ماء الحيات	ابحياتي	l'eau de vie
هذه الوسم	شورسمه	de cette façon
صرت	اولدم	je fuis devenu
لغات العلم	لغت علمنده بلمك	dans la science des livres
كامل	ماهير استاد راسخ اشرم محكم اولمش استاد	experimenté, sçavant, adroit
	لغت	langue,
لجهلت	كم بلمسم	je ne le sçache mas
كان ذلك	اولايكن نادر ازبولنور كيتاب واكثر وناكاه	il estoit rare
الفقير	كدا	moy, pauvre
عشر سنة	ده ساله اون عام	dix ans

كاين؛	اولدقدر	etant venû
	خدايى	mon pere Khouda
	ايدوب	faisant
إرتحل	رحلت كوچمك	passage, mort
تَرَكَ	قودى	aquitté
الدنيا	دارِ فنايى	la maison de corruption, (le monde)
أنا	بكا	à moy qui e·
صَارَ	كاولدى	qui est devenû
علم اللغت	لغت علمى	dans la science des langues
مسخّر		obeissant assujety
	نه	quelque
لِعلم كانَ	علمه	science
بدأت	بشلسم	que j'entreprisse
صارَ	اولدى	m'a eté

اَهوَن	ميسّر	قولايلو ونصيب	facilité
لَا سِيَمَا	خصوصا		principalement, surtout,
	علم ربّانی	الهی الهام اللهه منسوب علم	la science divine
	كه سلطان جلال الدين	سلطان جلال الدين مالك	que le sultan Jelaleddin.
قَالَ	ديمشدر		a appelle
لبّ القرآن	مغز قرآن	بين	la cervelle, la moëlle de l'alcoran
ذلك العلم	كتاب مثنوی	منلاحنكارك يازدوغی كتاب ابيات	le livre de ces Mesnevis
لمن	كيم		qui
فقد الروح	قوت جان	ازوح يمجك	la nourriture de l'ame
كانَ	در		est
الشعلة	ضياء	ايدتلوح	lumiere, splendeur
	نور	م	lumiere
العين	چشم		oeil
كانَ للمحبّ	عاشقاندر		est des amoureux

ma mere découvert	بكا كشف اولدى	إجمو
sans instruction de maître	بى تعليم استاد	اوكرتمك
avec luy	انكله	
je fais	ايدرم	
aux amans	عشاقه	
demonstration, conduite	ارشاد	طغرى يول كوستر مك
certainement,	يقين	تحقيق سبم له سز
j'ay sçû que	بلدمكه	
une jeune plante, un enfant	برنوبسته	يكى يتشمش
enfant	معصوم	
sçû les livres	لغتلر او قويه	
avec elle sure	وذيله	طرقى
arrangé	منظوم	
à luy chaque science	اكا هر علم	

راى اكشوفى

بلا تعليم الاستاذ

مع الاستاذ

ارشاد العشاقه

قريبا

عليمت

قبل البلوغ

قرأ اللغت

بالنظم

يصير له

كان اولور

لن البته بركال يا وجه

اهون لسان قولاى

كان اولور

فى العالم عالمده

رجلاً عالماً برمرد ار آدم

سخندان سوزليجى سوزيابه‌جى مير كلام

اى الله خدا

صار يفرّح شاد ايليه حرّ سونخ

روحن حسامك

يعطى ويره

فى الجنّة جنّتده

بيت الاعلى اعلا سين مقامك مكان

درّارى كتوردى

[illegible]

[illegible]

aisée, facile,

il deviendra

dans le monde

un homme

orateur

pieux

faire retentir

l'esprit de hussam

qu'il lui donne

dans le Paradis

la plus haute place

il a apporté

في الوزن	نظمه	دیزی
كثير	بونجه	چوق
لؤلؤ كامل	دُرِّ مكنون	انجو كزلنمش و كزلو
	سلیس	اسانلو كلكز قولای
رنك المطبوع	شوخ	مطبوخ و موزون قانلو و یزلو
	رنكامیز	قرشمش رنك و هر نشه دن جنراد و حیله كار
نظم	موزون	طارتلمش
في الدنيا	جهانده	
أوقد	یقدی	
شمعة	برشمع	
نورانية	منور	آیدنلنمش
لا تطفى	سونمز	
إلى يوم القيامة	حشر دك	جمع اتمك و بعث یعنی كوندیرمك
اى الفائدة	نفع	

à la mesure, à la cadance

beaucoup

de perles arrangees, ordonnées
grosseur — cachés
egales aisé facile

droites, egales & sanguinaire
estroite

de toutes sortes de piece de couleur
& vitupérin
pesées, bien ajustées

dans le monde

il a allumé

une chandelle

brillante, claire,

elle ne s'eteindra pas

jusqu'au jugement
et assembler signifier
son profit

يرون	كورلر	Il voyent, il voyent
في حديثه	حديثنده خبر و پيغمبر كلامي	dans ses sentances
قال	بوردي	a ordonné
	فخر عالم	la gloire du Monde, (Mahomet)
هذا المعنى	بو معنايي كه	ce sens est que
إن ذلك	اولدر	celuy la est
خير بخادو	خيراده	brave homme
يكون	كه اولا	qui est, (soit)
ابدا	دائما	toujours
في الخيرات	خيراته	dans les bonnes oeuvres.
ساعيا	ساعي	diligent
صانعون	ايدكره	qu'ils facent
الناس و	خلق	le Peuple
منه	اندن	de celuy la

ايولك ايشلرينه ديرلر

يراده ذي انسان ويرامق

يَنتَفِعُ	انتفاعی فائده نمو	le profit, gain	
اَرَدتُ	دیلدمکم مراد ایلدم	j'ay souhaitté que	
اَن اَکتُبَ	یازم	j'ecrive	
رسالة لطيفة	برخوشچه نامه کوزلجه کتاب	un bon livre	
	نظیر مثل یکتز	semblable, égale	
تکون لِتلکَ	اولا اول	qu'il soit ce livre	
تحفة الحسامية	تحفه حسامیه	au feu hussam	
من هذه ايضاً	که بوندن داخی	qu'encore decelivre.	
تکونَ	اولا	il soit	
فوائد کثیرة	چوق فوائد	beaucoup de profits, utilitez	
کَم	نیجه	combien, comment	
يَنتَفِعُونَ	نفع ایدرلر	ils feront de profit	
مِن تلکَ	اندن	de celuy de hussam	

زيادة	زوائد	avantages
من السكر	شكردن	de sucre
متنوعة	كونه كونه درلورلو	de toutes façons
الطبخ	پشمه	fil fait carré
حلوا	حلوا	confitures
يكونها	اولور	ce sera
كل واحد ذوق منفرد	بر ذوق صفا ولذّت	un plaisir, goût, délice.
	هر بريندن	pour chacun
	تنها كزلو ويوشرير	particulier, secret
الزينة	مزيّن زينتلنمش بزناش يرلشقلنمش	ornée, (qui orne)
ان صار	اولسه	s'il est
حبيب يزينا	بر محبوب زيبا	une belle personne; beau aimable,
لبس	كيوب	s'habiller, se revêtir, se
بانواع الالوان	انواع الوانله جويالر دكلر	de toutes sortes de couleurs

ديباج	ديبا بتون تللو قماش	étoffe d'or, brocat
يعطيه	ويرر	il donne
كل نوع	هر رنك	chaque Couleur
هو	كا	à elle
نوع واحد	بر دللو كون نوع	une sorte
حسنا	زينت يا اشقلق بزك	ornement, appareil.
يأتى	كلور	elle vient
الى عشاقه	عشاقه	aux amans
حالات مختلفة	در لو در لو	toutes sortes
مهما	حالت	de sorte, état, prix,
كان	ندكلو نه قدر نه مقدار هرز	à tout
في التحفة الحسامية	وار ايسه	quelque, (ſi'lya)
من الجواهر	اند	la
	جواهر قيمتلو طلشلر	de perle

j'ay coupé		اتیت بها کتوردم
icy dedans		ایچنده بوندن
excepte celles qui	اثباتنده انکار دنصکره ومکرر معتاد در	الّا الّاکه
ne sont pas du usage, (en laisdans)		مایکون نادرًا اوله نادر
j'ay laissé		توکت قودم
celles dont		الکلمات التی اندن
ou ne se sert pas		لایستعمل استعمالی یوقدر وللنهی وقوللمنع
cependant		ولی لکن امّا
qui n'est pas dans celuy là		اولمین اندن الکلمات الغیر المستعملة التی هناکدنبوندن
il y a beaucoup icy		بوندن چوقدر
j'ay vû		اتیت کتوردم
du livre de Mesnevi		من المثنوی مثنویدن
beaucoup de choses surprenantes		چوق غرائب عجائبکبی مدهشه سوزلر غرائب کثیرة
afin que les derviches soient		تکون صوفیان اوله کی مولویلر

منازه هنکامی منسوبدرده

راغبة لهذا	بوكار اغب	طالب اعتبار ايدجى	Desireux de celuy ci
البحر الذى	اولان بحر	دكز وعرض قطعه كوزنده يرى	la mesure qui est
هناك	اندہ		dans le livre de husam
موجود	وارد		est, (ilya)
هنا	بونده		dans le mien de
لكن	امّا		mais
ايضا	دخى		encore
يوجد هنا	وار بونده		il y a dans le mien
كم كثير	پنجه	چوبسيار	beaucoup (combien)
البحر	بحر		de mesures, cadences
لطيف	رعنا	نرم ونازك ويمشو ويم	belles, delicates,
ليس	يوق		il n'y a pas
هناك	اندہ		dans le sien
ايضا	دخى		encore

اذا تمت القطعة	قطع	de chapitre, fragment
	اولدقجه اخر	jusqu'a ce que j'aye trouvé
ايتيت	كتوردم	j'ay observé (j'ay apporté)
الى البحر	بحرينى	la mesure
فيها	ايچنده	dedans mon livre
واحد واحد	تك تك	un à une
اذا تمت	تمام اولدقجه	etant fini
كل قطعة	هر بر قطعه	chaque chapitre
موزونة	موزون	envers, pesé,
كتبت	يزردم	j'écrivois
هنا	اندم	dans le mien
بيت همايون	بر يسى همايون	un vers sublime, imperial
ان يكون	كه اوله	qui soit
الفارسية	فارسى	en langue persane persan.

un demi vers	برمصرعی یارم بیت	واحد مصرع
et un hutte	هجری	
en langue turc	ترکی	بالترکی
soit	اولہ	ان یکون
ny plus ny moins	نہ بیش ونکم	لا زائدا ولا ناقصا
que	کہ	ایضا
le turc	تورکی	التركی
au perfan	فارسیہ	الکلام الفارسی
soit	اولہ	یکون
opposé, contraire, suivis	مقابلہ قارشو	مقابلا ومواجها
il fait	بلور	یعلم
un habil expert	اهلی صاحبی	اهل ذلك النظم
quelle fera	کاولور	انه یکون
cette poésie	بونظم	هذا النظم

مشکلو مشکل کوچ و زور difficile

علی هذا الرسم والموال بو رسمه قاعده و تاصمه و قانون de cette maniere mode dessein

رتبت ایلدم j'ay fait

ذلك اول بیتی de ce vers

البیت ترتیب دولو پرینه وصمرایله ویولیله la disposition

لعلم المبتدی که بیله مبتدی باشلیجی afin qu'un commençant sache

احوال ترکیب بندرملك وبرقاسوزی جمع ایله l'ordre de la composition

لمّا رأیت چو حونکه امدی huy que

الطاف الله الطاف خدا les graces le bienfait Dieu

نظر کوسترمدی a montré

تکمیل اتمام بتورمك entierement (fin)

قلت دیدم j'ay dit j'ay appellé

انا ایضا بن دخی moy aussi

تحفه شاهدی دلبر صنوبر دیکمس محاصد montre tesmoigne chahidy

اى اسمدر	نام	nom	
الفقير	كدم	je suis pauvre	
	شاهدي	chahidy	
اهل الطريق	مولوي يم	je suis derviche	
اسم البلاد	ديار منتشاد.	dans le pays de Menteche	انا طولى برقصبة ديبر
اسم ناحيه	مغلوي مغله نام كويلو	de Muglevi, village	
	يم	je suis	
منه تعالى	تحدالله كه	dieu soit loué, beni, que	
رَجُلٌ	مردي	homme	
اهل معنى	معنوي معنام منسوب صاحب معنا	réel, significatif	
يخوض في	يم كه	je suis qui	
بحر الساحل	غواص طالغچ زبان صويد طالمجى	plongeon	
	بحاري بيت قطورى	de la Mer, (Marchand)	
	مشنوي	de Mesnevi	

ام یم		Je suis
مرادی هو مرادم بوکه	استوکم دیلدوکم	mavolonté est que
الرساله تحفهم		mon livre
وتشتهر تجد بوله		trouve
شهرت وونلمو		renom, reputation
تأتی کله		qu'elle vienne
بالاوزان اوزانیله	وزنلر	avec la mesure
للاطفال اطفاله المصوم		aux enfans
القادر دال قدرت		la force, la puissance
یحصلون ایدلر یحصلون		qu'ils s'assemt
بالعجم فرسله		avec le persan
الوزن اوزانی		de la cadence
موجود حاصل اله کلدکی وجمع اولمیچ واشکار		l'acquisition
یصیرون اولالر		qu'ils deviennent.

يعلم	علم	la ſcience
مولانا	مولاناية	de Meulana
قابلين	قابل	habiles, capables
زهى كلمة مدح عزيز	زهى عزت	ô quel honneur!
	زهى دولت	ô quel grandeur!
	سعادت	proſperité, bonheur
لمن	انك	de celuy
تكون لهكاندن اوله		qui dans luy eſt (ſoit)
لهذا العلم	بوعلمه	a cette ſcience,
قدرة	لياقت	capacité, aptitude,
لكن	ولكن	cependant
اخاف	قورقرم	je crains
من جاهل اسفل برجاهل دون الحو		qu'un ignorant, vil.
لمن	كانك	qui de luy

ايشتدوكى توجه كشيلنك كوكلى يعنى قبول ايدوجى شيئه راغب اولمق موطلو قوتلو غزيزلك عالملرك زنكينلك وسعادت اوزره اولمق ايكلك ومبارك كلك

n'est pas, (ne soit pas)	لا يكون او ليس
le mauvais naturel	طبعه المعوج كرّ طبع
arrangé	منظوم موزون
il ne peut pas faire avec cadence	لا يقدر يمالوزان مزونله
la cesure	تقطيع التفاعيل تقطيعي عروض اجراسي
entendre (intelligence)	تفهيم تفهيم اكلتمق
il fera	يعلم ايد تعليم
avec ignovance	بجهاله جهليله
à chaque enfant	كل معصوم هر معصومه ما قصبه اوساغه كناهسز يكليم هو الصغير
enseignement	يعلم تعليم ايد
des vers	نا موزون دكيلك اكوى يكليش معناسز
il apprendra	يعلم اوكراده
le livre sera	هذه الكتاب بو موزون كتابي
il deffuira	الموزون غرب ايد يبقى

ce bon naturel	ذلك الطبع المستطاب او طبع مستطابی	
sachés pour certain que	اعلم يقينا	يقين بلكه كه
un jeune garçon	اذ صغيرا	كبر اوغلان بحق
préalablement	ابتدا	اوّل
s'il lit	قرآء	اوقيه
des vers non cadencés	الشعر بلا وزن	شعری ناموزون
qui ne signifient rien gatés	مهملا	مهمل متروك وعبث قومش
il sera	يصير	اولور
mauvay naturel	طبعه ركيكا	طبعی ركيك
sans force, foible,	رخوا	سست كوشاك يمشو
trompé	مغبونا	مغبون الدامش
il restera	يبقى	قالور
exclu privé (decadence; sub.)	طبعيه محروما	محروم فائدن سز
il ne pourra pleuvoir	لا يصير موزونا	اوليماز داجی

موزوناً	موزون
لكنّ	مكر
الاستاد الكامل	برحاذق استاد كامل
حاذق بالجدّ والجهد	انى جهد يله
يجعله	ايت
للوزن	وزنه
قابلاً	قابل
تأتى	كلور
الى الوزن	وزنه
لكن لا تلقى ولا تجد	ولى يولز
سلاست	دوزللئ اسانلق
تبقى	قلور
فى طبعه	طبعنده
لا تزول البتّة	لن

arrangé, dressé,

à moins que

un habil maître

luy, le, avec peine

passe

à la cadence,

puissant

il viendra à la vérité

à la mesure

mais il ne trouvera pas

la facilité, douceur

il restera

dans son naturel

absolument

بالانحراف بردكاكت اكريلك
اذا وضعت قوسك اذا غرست
اعوجا اكريله
اشتهاء مريضا برتانه نهالي تارزد الى
اذا كبر بويسه
هل يستقيم طغريلوري
اقلم المثال اكله مثالي

و
في القلة
الجديدة
التي تكون ترابا يكي
تضع البول بردغه
هل يطهر كم اوله اول خاك
اذا غسل قوياسن بولي
يومن
اين مي پاك تيز نضيف

une foiblesse
si vous mettés
de travers
un jeune plante
si elle grandit
devient-elle droite
comprens ce proverbe
ou bien
aun nouveau
pot
qui soit de terre
si vous mettés de l'urine
de le laver
se fera-t-il propre.

يقهر الله تعالى خدا قهر ايليسون هلاك اولسون غالب اولسون que dieu delivre

دالة الجاهل اول جاهلى cet ignorant

الذى يقراء كم او قيدر qui fait lire

النظم اعجبا نظم كرث de mauvais vers

يكون معلما اولوب معلم تعليم ايدى etant maître

لمز المذى الكاكيم à luy même qui

لم يكن اولمدى n'a basaré

المنظوم منظوم dis posé dressé

مقدور مقدور قدر تلمش possibilité fortifié

اذا اراد ان يعلم جو تعليم ايتمك استر puisqu'il veut enseigner

قاريء باري اوقوجى اوكرتيجى au maistre (qui aime enseigne sub.)

الكلام المنثور منثور نثر تلمش la prose

قد خربت خراب يتمشدر il a détruit

التحفة الحسامية تحفه حسامى le livre de husam

كمر نيچه

طبع العوج كژ طبع

غير موزون ناموزون

العام عامی بتون خلقی خاصه غیرلر

تحفتی هذه بنم بو تحفه‌مجی

ان تحفظها بن سن مقله یارب بتسلیمی دللر

من الذين شولردن

لم يكن كاولميه

طبعهم مهذب طبعی مهذب مظهر الخلق خوی اکلنمش

لا يجعلها نصيبا نصيب ايتمه بونی

للذهن السقيم ذهن سقیمه ذیکلك خطا وقوتدن

اجعلها نصيبا نصيب ايت

للذهن التوی المستقيم ذهن ياك مستقیمه طوغرو

اجتهد يا روح والد درشجان لدیر

combien de mauvais

de mauvais naturel

sans arbre

peuple

le mon livre

conservez gardes seigneur

de ceux

qui ne sont pas (ne sont pas)

de naturel honête, droit

n'accordés pas ce livre

au mauvais naturel

accordés le

au naturel sincere

travailles, cher pere (mon cher.

بالغداة والعشي

ليلاً ونهاراً علمه دوندوكون

مذكرني كيم انسه

شاهدي

خير يلمه

ذكر ياد ايلكلو وياخيد ياد ديرلر

في الدنيا والآخرة ايكي عالمده

يارب

فاجعله قلبه ايله دلشاد كولسن وخرم مسرورا

لولو لؤ تردر ديشك لاله حمرا يوزن

عنبرسار اصچك زلفك شمشاد كوزك

معتعلن فاعلن مفعلن فاعلن

à la fiance nuit et jour.

que celuy qui fera

de bien à

avec bien en bien

mention

dans les deux mondes

a Dieu

faites content, consolés.

Mots du Chahidy

Chapitre 1er — القطعة الاولى

في جر المنسرخ المطوى المكشوف

Dieu	ايزد يزدان	خدا تكرى	الله
grand	اولو	بزرك	الكبير والعظم
guide	پول كوستريجى	هماى	مُرْشِدُ الطريق ودالّ الطريق
prophete	حفدان خبر ويرجى	سمبر	النبي الذي يوحى اليه من الله والرسول
riche	توانكر	مالى	الغني
pauure	نوخسول	كداى	الفقير والمسكين والسائل
la leure	طوف	لب	الشفة
la ioüe	يكاق	رخ	الخد
l'oeil	كوز	چسم	العين الباصرة
le visage	يوز	روى	الوجه
les paupieres	كرپك	مژكان مژه	الجفن وهدب العين

اليد	دست	ال	la main
الرجل	پای	ایاق	le Pied
الأذن	گوش	قولاق	l'oreille
الكتف والمنكب	دوش	اومز	l'epaule
القناة	موش	مچی	une fleche
الصحن عقل	هوش	اوی	l'esprit
الدخن التنباك والشيح	دود	توتن	le tabac. la fumée liquide
كان	بود	ایدی	il etoit
السرعة والعجلة	زود	تیز	vite
النهر والخليج	رود	چای	une riviere, un torrent
السكين	كارد	بچاق	un couteau
الدقيق والطحين	ارد	اون	la farine
فصل السهم	پیكان	دمرن	le fer de la fleche
الحربة يعني المزراق	نیزه	سكو	la lance

الوتر وهو خيط القوس		كرش	corde à boyau qu'on met à l'arc
سهم نشاب	تير	اوق	la fleche.
قوس	كمان	ياى	l'arc.
شمس	خور	كونش	le soleil.
ارض	زمين	لمقابلة السماء بر	la terre.
ندى والطل	ژاله	الذى ينزل على الاشجار بالليل جه	la rosée.
سماء	اسمان	كوك	le ciel.
مطر الغيث	باران	يغمور	la pluye.
سحاب وغيم	ابر	بولت	les nuages.
قمر	ماه	آى وهو مؤنث	la lune.
بقر والثور	كاو	اوكوزه وهما مذكر	un boeuf. K
بغل	استر	قتر	un mulet
حمار	خر	اشك	un âne.
ابل الجمل	اشتر	للذكر والانثى دوه	un chameau.

un cheval. آت

une cavale. قصرق

un poulain. طاى

envin sans proffit. فايده سز برعبث نسنه

celuy qui parle en vin. يهوده سوز سويلمي

une harpe چنك

un luth, une guitarre. طنبور

un violon. اقلغ كمنجه

espece de guitarre à deux cordes. قبوز

tambour de basque. دف

une flutte. دوك

ce, cela. بو

ma parole. سوزم

apprends. ازبرايت

الحصان اسب

الخيل مادیان

فلوای ولد الفرس كره

شيخ العيب يهوده

مهذار زاژخای

الكلام يهوده فايده فيه

قانون والناقوس قرن

والطنبور شش تار

الدف من اللهو رباب

عود بربط سنتور

الة من الملاهى زمر

المزمار والشبابة نای

كلام هذا اين

سخنم

احفظ يادكن

اذكر تذكر

صدا قلبك	دلت	كوكلكك
صدا	ژنك	پاس
اكشف اجل وافتح	مى زداى	اچ

de ton coeur.
la ouille.
ouvre.

كيم بوكتابى او قود علم ولور كا قولى

من يقرأ هذا الكتاب يصير له علم سهل

La science deviendra facile à quiconque
lira ce livre

Chapitre 2ond القطعة الثانيه

فى بحر سريع المطوى والموقوف

اذهب روح	برو	كت
تكلم قل	بكو	سويله
تعال هلم	بيا	كل
هما من هو من اى شئ	ازچه	ندن
كيف	چون	نه
هالم لاى شئ	چرا	نيچون

parle.
vient.
dequoy.
comment.
pourquoy.

اى صحى دلبر خلق حسن
دوينه ده اول عريقا المسن
مفتعلن مفتعلن فاعلن
بحر سريع مطوى موقوف

اللباس الذي يلبس
في الرجل ومعربه شلوار
الشوار واشروال
كم قميص
قميص قبا پيراهن
قبا اللباس
جيد مستحسن نغز
منخ ردي مذكسر والدماغ
الضفدع چغز وزغ غوك قوربغا
مغيلم غول
خوخل دريچه ترجه
باب در قپو
زاوية كوشه بوجق
وسط ميان اورته
دار سرا التي يشتمل على مساكن او
قريب خويش خصم
حميم من النسب

un calçon.
la manche
la chemise
un habit
Joly, mignon.
la cervelle.
une grenouille.
un crapeau.
la fenestre. ou
la porte.
un coin, un angle.
le milieu.
la maison.
le parent.

القوم القبيلة النسب والحسب	تبار	قوم قبيله
غريب اجنبي	بيكانه غ	باد
هو الذي تعرفه وتعرفك	اشنا	بلش
قطّ انثى القهرة	كربه	كدي
خشب المحوق كالقصعة وغيرها	ناوه	سنت
ايجاوش غاج جناق كبي وكاسه يكزر		
خادم جارية	پرستار	قاروش
جد الاب او الام	بنا	دده
فخ شرك	تله	قوزق
صيادة الصياد وحبالة الصايد	دام	طوزق
اسم والثاني	نام	اد
مغرب وهو من وقت غروب الشمس الى العشاء	شام	اخشام

un peuple, famille, une race.

etranger.

connu.

un chat.

filles où plateaudas lequel on met le pain avant que de le porter au four.

un serviteur.

grand pere.

un trebuchet.

un filet.

nom.

le soir.

matin.	طك	في فجر الطلوع الشمس بام
la cloche.	چك	جرس ناقوس درا
du sel.	طوز	ملح نمك
du pain.	اتمك	خبز نان
de la viande.	ات	لحم كوشت
lait caillé.	ماست	اللبن الرايب يوغرت
soupe faite avec le lait caillé.	بوزچه اشي	نوع الطبيخ ماستبا اسم الطبيخ بقال له بلغة نوع چوربا سي
bled.	بقداي	حنطة قمح كندم
millet.	دارو	دخن من الحبوب ارزن
l'orge.	اربه	شعير جو
faseoles ou arricots.	بوكرلجه	دجر لوبيا
conduit souterrain.	ارق	قناة المغطاة تجاري الماء خندك كاريز
une gouttiere.	اولوق	ميزاب ناودان
un moulin.	دكرمن	طاحون رحا آسياب

comme vous.	سنجيليس	همچوتو	مثلك
perſonne.	كمسه	كس	احدٌ
il ne paroit pas.	كورنمز	مجه نمايد	لا يرى
à moy.	بكا	مرا	الى

ای شه خوبان جهان مرحبا
یا سلطان ملاح ومحابیب الدنیا معروف مرحبا
Salut à vous, ô Roy des beautés que le monde

Chapitre 3ème — القطعة الثالثة

فی بحر المجتث المخبون

Ouvert.	اچق	كشاده	مفتوح
le front.	البن	پیشانی	جبهة
les ſourcils.	قاش	ابرو	حاجب
frere.	قرداش	برادر	اخ
un compagnon.	بولداش	همراه	رفیق فی الطریق

خیال خطك وخالك قلاولی دلده قرار
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات
قرا صچلك كبی عمر مز كونیتی خاكه قرار
بو بحر مجتث مخبونی كل امته قرار

طين المعجون	كهكل	صمانلو بالحق	du mortier avec de la paille
بالتبن والتبن الباقي			
جير النورة	كج	كبرج	de la chaux.
رمل من التراب	كريك	قوم	du sable
خزف مكسر سفال وهو قطع من الفخار المكسور		سقصي	un pot de terre.
طين المحرق	خشت بالنار ويقال الجص	كرپج	une brique.
الحجر	سنك	طاش	une pierre.
ماء	آب	صو	de l'eau.
تراب	خاك	طپراق	la terre.
نار	اتش	اود	le feu.
ريح	باد	يل	le vent.
عبرة ودمع	اشك	كوزياشي	une larme.
جاف يابس ناشف	خشك	قورو	sec.
رطب مبلول تر		ياش	humide, mouillé;
اشتراء	خريدن	المق	to buy, acheter, prendre

vendre.	صاتمق	بَيع فروختن
prend. (l'imperatif)	ال	الامر بالشراء يعني اشترى
le profit, le gain.	اصتى	بخر سود
la marchandise,	متاع قماش	ربح الربح متاع الذي يتجر فيه كالا والقماش
celuy qui seme.	اكنجى تخم ساجى	حارث، زرع برزكر
la semence.	اكن	زرع انبت كِشت
le premier labour	نطس	خرث وعوشق الارض بالمحراث وتركيته يومق شيار
qu'on fait à une terre qui= = a dou veut semer du bled.		
seme.	اك	ازرع فعل امر بكار
moissone.	بجن	الحصد والقطع بدرو
frappe.	دوك	اضرب ودوخ اجصد بكوب
un tas de bled.	يغير	صبرة، عرمة چاش
faire la paix.	برشمق	صلح بين المتقاتلين طعن اشتى

امتزاج واختلاط	امیختن	فرشمق	brouiller, mesler,
الف لین المقام	بواش		doux sage.
حرب ضد المقاتلة	جنك پرخاش	صوش	la guerre.
اقرأ علّمك	بخوان	اوقو	lises (imp.)
اجتهد	بكوش	درش	travailles (imp.)
ليل الليل	شب	كيجه	la nuit.
نهار النهار	روز	كوندز	le jour.
كالبقر	همچوكاو	صغرلين	comme un boeuf.
لا تكن	مباش	اولمه	ne le vueilles pas.
يا ليتني	كاش	كشكه	plût-à dieu.
كنت	بودم	اولايدم	que j'eusse été.
معك	باتو	سنكله	avec vous.

دلا اهل درد ول بلوبه حمول نكر كلسه دلبردن ايله قبول

ای کوکل یوك چكمز

فعولن فعولن فعولن فعول تقارب چو قصر ولدی بولدی صول

Chapitre 4ème - الفطقة الرابعه

في بحر المتقارب المقصور

Un milan	زغن	حیلو	الحداءة والشوحة حداءة
une aigle, - faucon	رخمة من الطيور دال	قرتال	
un pigeon	حمامه کبوتر	کوکرجین	
l'aile	جناح الطير پر بال	قناد	
une etoile	کوکب نجم ستاره اختر	یلدز	
les pleiades, egnilles poulciniares	ثريا سبعة ستاره پروين	اوکر	
nouvelle lune	هلال الجديد ماه نو	یکی آی	
la voye lactée	کهکشان	سمان اوغریسی	
etoffe faite de laine	نسيج شال من الصوف الغليظ ايه		
une mouche à miel	زنبور	اری	زنبور نحل والزنبور
la ruche	خلية النحل کندو	قوان	
une fleur	زهرة نور شکوفه	چچك	

le miel.	بال	عسل النحل انكوبين
cheveux separez nat		اسم شعر الرأس كيسو
marriez et qui tombe	بولك صاچ	
par devant.		
cheveux entrelacez ou	اورولى	ضفيرة من الشعر مرغول
frisez.		مسترسل الشعر فرخال
cheveux, long plats,	صرقوق	والسبط من الشعر
droits et flottans.		الحار وهو النكدة السوداء
marque naturelle en		شامة 6 خال
forme de lentille qu'on	بڭ	
apporte en naissant		
en quelque partie du corps	اوغلنجق	طفل كودك
un petit enfant.		
un grand garçon.	كنك	الغلام المكتنز كرز
		اللحم المتعافى وهو العنفظ
un jeune homme qui		شاب، فتى جوان
est à la fleur de son age.	ايكت	
fils.	اوغول	ابن پور
un vieillard.	پير	شيخ مسن زال والهم
un homme adonné aux jeux		الخرف الكبر فرتوت
et enfoui par le grand âge.	بونامش	اختل عقله من الكبر

un homme qui commence à blanchir et qui a des poils blancs et noirs.	قِرغل	قیرصقالو	کَهل وهو الذی خطّه الشیب
	قاری		عجوزة والمرأة پیره زن
un vieille femme agée de soixante ans.			تخمیز بون
la lune.	آی	ماه	سلمر
un an.	ییل		السنة والعام والحول سال
une parole.	سخن	سخن لعان سوز	الکلام الکلمات
j'ay une parole.	سوزم وار	سخن دارم	لی کلام
bon excellent.	ایو		أجود من الدرّیه
de perle.	انجودن	ازدر	وهو کبار اللؤلؤ
demeurer.	بندن	ازمن	مِنی حُذ
prens (imp.).	ال	ستان	

کدیس جمال و قلیس کمال

ای سَیَذهَبُ الجمال و سَیَبقی الکمال

la Beaute s'en va mais la Science reste

پیوسته قوروبی طوتر الده قاشك كان یارب نه شوخ ظالم اولور اشبو بلكان

مفعول فاعیلات مفاعیل فاعلات بحر مضارع اخرب و مكفوف قدر عیان

Chapitre 5ème — القطعة الخامسة

في بحر المضارع الاخرب المكفوف

Le Vin — خمر وبنيه

	باده مل	سحی
une verre à boire.	كأس قدح پياله	جام
une esclave.	جوريه مصغر كنيزك	قرنی
un esclave.	عبد بنده غلام	قول (Arabe)
un moineau.	عصفور من الطير كحشك	سرچه
du verre	زجاج قزاز ابكينه	صرچه
un faux pas.	يزلوق بلغزه	سورچه طينه
une nouvelle.	خبر پيام	الخبر مطلقا سار اكاديم
le poitrail.	لبب اللبب و الشكال كمكدك	سيلوبند
le licol.	المقود مربط افسار	يولار
biens couvrages ni cier ; avalise de draps la selle.	سمط فتراك	تركی

سرج	زين	ابر	تك كرى	la selle.
لجام	لكام	اويان	قبطارمه	les veines.
مغرفة القدر	كفكير	كچه		le cuumoire.
مقلاة	تابه	طغن		la poële.
قديرة	ديك	چولمك		une huguenote.
غلا من غارة القدر اذا غلا ما وها من شدة النار	جوشيد	فعل ماضى	قيندى	une chose qui bouille.
	پخت	فعل ماضى اسوى اى نضج	پشدى	une chose boüillie.
	خام		چيك	une chose crüe.
سيف	شمشير	تيغ	قلج	un sabre.
الخنجر	دشنه		خنجر	un poignard.
جلد المدبوغ	كيمخت		سفرى صغرى	du chagrin (peau).
قراب	غلاف	نيام	فين	la gaine.
سطح والجر	بام		طام طم	le toict.
قرض دين	وام		بورج	une dette.

فرج والحق والقبل	كس	les parties honteuses de la femme.
حاجت ومقصود كام	مراد	la volonté.
خصوه	كام	اده	un pas.
سقف الفم والخنك	كام	دماغ	le palais de la bouche.
يا قابض ايد	اى دستكير	اى الطوتمجى	celuy qui prend la main.
ذيلك	دامنت	اتكك	le bord de la robe.
من اليد	از دست	الدن	de la main.
متى	فچن	كى	quand.
اترك واسير هلم	قوبام		Cacherais-je.

الرجل الذى يتعلم العلم سيبقى مقاما عاليا

Celuy qui travaille aura acquis vn honneur.

علم اوكرن كشى بولنسه در يوجه مقام

شها سعادت آیتی طوتدی جهانی سرشر تا اقتباب طلعتك افاقة صالدی نور قر
مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن بحر رجز در سالم و اجزا مثمن پر کهر

Chapitre 6ème — القطعة السادسة
فی بحر الرجز السالم المثمن

Le Ventre

بطن	شکم	قارین
سرة	نافه	کوبك
وسط من الانسان وموضع الحرام من الانسان حوالیه	میان	بل
	کمر	قوشق
ذقن ومعناه طابع دنخدان الحسن	اکك	
صدر	سینه بر	کوکس
طیر الماء	مرغاب	اوردك صوقوشی
صقر من الطیور	چرغ والبازی	چقر
یحتده یغضب یتزی کند		ققر
حدید	اهن	دمر
نحاس الاحمر	مس	بقر
فضة	سیم	کومش

le nombril.
les seins, les flancs.
la ceinture.
le menton.
la poitrine.
un canard.
un epervier.
il se fache.
le fer.
du cuivre.
de l'argent.

ذهب زر	التون		de l'or.
قزدیر رصاص	قالای		de l'etain.
نحاس اصفروی	توج		du bronze.
سهل اسان ضد الصعب	کلای		facile
صعب دشوار ضد السهل	کوج		difficile.
تیس من المعز بهاز	اریکلی	دیشی کی	un bouc.
الکبش	قوچ	لفظ العربی استعاله فی الفرنسوی	un belier.
الانثی ماده	دیشی		la femelle.
ذکر نر	ارکک		le mâle.
شغل مکتوب وفعال مکتوم اسم مفعول معناه الشغل والباء للتنکید	کزلوایش		un affaire ecrite
الجماع کان	جمع	لفظ العربی	concubinage.
قبلة والبوس بوس	اوپش		un baiser.
قد عرق فعل العرق مرقو العورة	ذریلش	تحقیق	mouillé, en sueur.
خویکرده نوع فعل	عوت		la femme.
زن			

l'homme.	ار	زوج المرأة شوهر
une jarre.	كوب	جب جرة الخابية من الفخار الزلعة خم وخمية
une cruche.	دستي كوكور	جرة من الفخار سبو
de ce côté là.	اوته	تلك الناحية ذلك الطرف ان سو
de ce côté cy.	برو	هذه الناحية هذا الطرف اين سو
devant.	اوك	قدام وامام من الجهات الست كيش
derriere.	ارد	خلف ووراء پس
en bas.	اشاغه اشاغه	تحت واسفل زير
en haut.	بوقرو	فوق زبر
paye ta dette (imp.)	بورجك اوده	افق دينك وادّه فعل امر وامت كذار
gratte moy dos.	ارقم قشي	حك ظهري پشم بخار
apporte icy.	بونده كتور	جار لمان هات هاهنا وهذا المكان اتجابيار
porte la.	انده ايلت	هنالك وذلك الموضع اتجابير
ne vous asseyés pas.	اوتورمه	اوصل وابلغ منيشين لاتقعد لم تقعود يقعود لم يقعد

مع الجاهلين	بناداناں	بلمرايله
اهرب وفر	كريز	قح
نفسك	خودرا	كندوكي
خلص نج	رهاكن	قورتار صيلويو
يا ولدى	اي پس	اي اوغول

avec ceux qui ne sa= =vent pas.

en fuyés-vous.(imp)

vous même.

gardés-vous(imp.)

ô enfant.

حقاكه جاهل همتي نار جهنمدر بن

ان صحبت الجاهل اشد و امر و اسوء و اقبح من عذاب النار

C'est certain que l'infâme des ignorans est une peine

القطعة الشابعة Chapitre 7ème

فى بحر الهزج الاخرب المقبوض

Une fontaine	بكاريه	چشمه ينبوع الماء
un pot à l'eau.	بردق	كوزه معربه الكوز وهو الاناء الذى يشرب فيه كوب
ne veüillés pas(imp)	استمه	لاتطلب بجوى ولاتفتش

مفعول مفاعلن فعولن

ج اخرب وقبض ايضا هزج

خليج، قناة واسعة	بحوى	ابرمز ارمق	une riviere.
الرمى	انداختن	اتمق	jetter.
رمى الاسفل	فرو فكندن	اشغه براقمق	jetter en bas.
اصفر من الالوان	زرد	مرى، مرو	jaune.
ازرق	كبود	كوك كوك	bleu celeste.
اسود	سيه	قره	noir.
ابيض	سپيد	اق	blanc.
احمر	سرخ	قزل	rouge.
اخضر	سبز	يشل	verd.
حد النيل	نيل لفظ العربى استعمله الفرس	چويد	bleu celeste.
مدقة القصار	كزينه كدينق القصار	توقمق	un maillet.
عصاة الضخمة ذو اللبوت وهى الهروات	لخت	چومق داول چوماغى	Masse, massue, croße ou bâton avec lequel les enfans jouent au bâton=et.
الصلب الشديد	سخت	قتى	dur.

droit.	درشت يوروق	خشن ايرى
mol.	يومشق	ناعم لين نرم
la paume de la main.	ايه	كف عربى استعمل فى راحة اليد الفارسية
l'ongle.	طرنق	ظفر ناخن
le gros doigt, le pouce.	اولوپرمق	اصبع الكبير الشصت
le petit doigt.	كچنى	اصبع الصغير خنصر
le poigt.	يمروق يومرق	جمع مشت
un vaisseau.	كمى	سفينة كشتى (سفينة الصغيرة Mr. أزورق)
la descente.	اينش	ارض المنحطة من علو الى اسفل شيب
la montée.	يوقش	بلند العالى فراز
haut.	يوكسك	عالى بلند
bas.	الچق	واطئ السافل پست
celuy qui.	اوكسه كه	ذلك الشخص انكسكه
est devenu, a été;	اولدى	الذى صار شد

حاتفاً وجلاً	هراسان	قورقو
خلص ونجا	برهيد	قورتولدي

علم البحر دير سعادت البحر
في داخل العلم السعادت فقط يعني السعادت في داخل العلم لا في الغير

Dans la science consiste la toute felicité

Chapitre 8eme القطعة الثامنة
في بحر الرمل

يقطر قطر	يچكد	طمر	Une goutte.
عرق	ترك	طمر	une veine.
دم	خون	قان	le sang.
مزين محسن	اراسته	بزنلمش	orné.
سماط عربي استعمل في	خوان	سماط	la table.
كثير	بسيار	چوق	beaucoup.
معكوس	بازكونه	عكسنه ترسنه	detravers.

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن اقتا ظلعتك عالمي روشن قيلور
بورملجري درگه طعكي كلشن قيلور نه يم كم دوشسه سايك سروك كلشن قيلور

du fard	كلكونى	حمرة التى تحمر بها النساء خدود من فكر
de toutes sortes.	درلودرلو	نوعاً نوعاً كونه كون
la tête en bas.	باشى اشغه	المنكوس الراس سرنكون
le corps	كوده	جثة تن
les boyaux.	بغرسق	مصارين دوده
le rognon.	بويكرك	الكلوة كرده
la rate.	اويكن طلاق	ريه من المعاوش
les côtes.	ايكو	ضلوع اضلاع كهلو
côté gauche	يكا	ناحية جهة جانب شو سو
le côté.	يان	جنب حضر كشت
partie où l'on a coutume de mettre de l'encre ou l'on trempe.	اوجه اوتورق كيزنجه اوراق كاغدلك	عجز ديد سرون
sauvé.	قورتلمش	مخلص رسته
lié.	بغلو	مربوط بسته
le manche.	صب	نصاب قبضة دسته السيف والسكين وغيرها براكبكز

شعر	موی	قل	le poil.
قلم الذی یکتب به	خامه	قلم	la plume.
رسالة کتاب الذی یکتب ویرسل من موضع	نامه	بیی	une lettre.
الخاص			
ثوب لباس	جامه	دون چماشر	un habillement.
ذنب معصیة	گناه	ضیخ صیخ	une faute, un péché.
ابذر	بیفشان فعل امر		semer.
تغوط	بری		chier.
بال	بشاش	ایشه	pisser.
اضرب	بزن	اور	frapper.
اقلع	بکن	فوپر	arracher.
تقای	بهراش	قوص	vomir.
انحت	بتراش	بون	tailler.
واحد	یک	بر	un.
اثنین	دو	ایکی	deux.

ثَلَاثَ	سه	اوچ	Trois.
اَرْبَعَ	چار	دورت	quatre.
خَمْسَ	پنج	بش	cinq.
سِتَّهْ	شش	التی	six.
سَبْعْ	هفت	يدی	sept.
ثَمَانِ	هشت	سكز	huit.
تِسْعْ	نه	طقوز	neuf
عَشَرَهْ	ده	اون	dix
عِشْرِينْ	بِسْت	يكرمی	vingt.
ثَلَاثُونَ	سی	اوتوز	trente.
اربعون	چِلْ	قرق	quarante.
خمسون	پنجاه	اللی	cinquante.
سِتُّونَ	شصت	المش	soixante.
سَبْعُونَ	هفتاد	يتمش	septante.

معتوه، ابله	کالیوه	بون احمق	innocent, idiot.
ثمانون	هشتاد	سکسن	quatre-vingts.
تسعون	نود	طقسان	nonante.
مائة	صد	یوز	cent.
الف	هزار	بیك	mille.
عد، احسب من الحساب	بشمار	صی	comptes, (sing).
جرب، امتحن والتجربة	میکن ازمون	صنده	éprouvés.
ایت وتعالی داخل	اندرونا	ایچرو کل	venés dedans.
ان تقوف وتقهر	کرشناسی	اکلو ایسلك	soumettre.
واثبة	ورنه	یوخسه	sinon.
بقی	میمان	قلغان	demeurés.
فی الخارج	دربرون	طشره ده	dehors.

حیف اکاکم دام جهل الجند قلمشدر بتو

الحیف من جوف الجهل داخله بقی عاجز

دام معنا الشراء

الهی تا فلک باقی و عرش و فرش و له قائم — سکاهم را بدو بیرو خدای باقی دائم
مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن — هزج بحری مثمن کم اجزای قوسالم

القطعة التاسعة — Chapitre 9

Desirer? — اونمك — بورزیدن

ادمان ممارسة

	تودیدن	درمك قلیلا ما
rouler		
creuser la terre, comme font les cochons a vec leur grouins.	زمین را خوك	یری طوکز درمك
	حفر الخنزیر	
	الارض	ابرکندن
	نشر فعل مصدر	
rendre tour d'un coup, ou porter.	خصوص مثل	ربودن قیمق
montrer, faire voir	ارائة	نمودن کوسترمك
deterrer.	صقل جلاء من الصدا الکشف الفتح	زدودن بصدن اچمق
frotter.	سحق تنعیم	بسودن سورمك
la corde.	جبل	رسن اپ
fardeau.	قتل بزم	تافتن بوکمك
pierre.	ضالة ضایع کم	یاو یوو

وجدان، تی	یافتن	یولمق	trouver.
وصول و بلوغ	رسیدن	ایرمك	atteindre encourant.
جنی الثمرة، قطعها	بیچیدن	دیرمك	mesler, rassembler.
نسج، ضفر	بافتن	اورمك	natter, tresser.
تلل	خرامیدن	صلنمق	secarver, se mosse- = deren marchant.
خرمشة	خراشیدن	طرملامق	egratigner avec ongle.
تذاری	دامیدن	صورمق	vanner le bled, orge, &c.
نفخ	دمیدن	اوفورمك	soufler.
دحف الطفل	غلتیدن	سورتمك	ramper ou bien = Marcher sur le cul.
الرجوع القهقری	بگردیدن	دونمك	tourner.
العض	گزیدن	ایرمق	mordre.
عوعوة الکلب	سگالیدن	ایت اودمك	aboyer.

حرارة النار	تف	يلك
حرق	سوختن	يمق
شل كف درز	دوختن	ايو
مخروز	دوختن	دكمك
لمس لين	خميدن	اكلمك
كنس	روفتن	سوپرمك
حسم وهم	انكاشتن	سزمك
تعلية رفع	افراشتن	قالدرمق
ظن	پنداشتن	صنماق
رفع قبض باليد	برداشتن	كوتورمك
اضطراب	طپيدن	طلابيمق
نبت النبات من الارض	دميدن	سبزه اوردرمك

la flamme du feu ou de la chandelle.

bruler.

un ourlet, unglis.

coudre.

se courber.

balayer.

penser, conjecturer.

lever, oter.

croire.

emporter.

secouer, ou se debatre en mourant.

croitre ou l'herbe.

خروج من الارض

سبزه النبات والاخضر

يكيچ تمش اوت

تغيّر جذع	دمانيدن	اورکتمك	epouvanter.
ايصال	رسانيدن	ايركورمك	faire arriver.
استفهام اکثاری ميکون	چه باشد	نه اولة	qu'y a-t-il?
ابرد	سردتر	صووغرق	plus froid.
من الجليد	آنيخ	بوزدن	de la neige.
من الناس	زمردم	ادمدن	d'un homme.
رؤية النفس	خويشدن ديك	كندوزين كورمك	lui même.
رؤية اى شئ يكون مشاهدا يرى الرجل نفسه	ديدن	كورمك	voir.

کرکدر کندوزين بلمزلر کندوني بلدرمك

ينبغي لك نفسه اى ينبغي تعريف النفس للذين لا يعرفون نفسه

Il faut faire connoître celui-là qui ne connoît pas

نظر ايتديکچه جمالکه کوزومك ضيامی مزيد اولور ليکن بيان ايدوايسم دلبرم صفاسی مزيد اولور

متفاعلن متفاعلن متفاعلن متفاعلن بو بحر کامل اوقورايسك سوزنك بهاسی زياده

Chapitre 10ème — القطعة العاشرة في الحاصل المثمن السذيك

Du lait

de la crême.	قيمق	شود
le premier lait qui	اغوز	اغوز
vient aux accouchées aux animaux.		
la bouche.	اغز	اغن
un trou peau de moutons, de bœuf.	سورو	سورو
fer avec lequel	توره	تو
on file pour fourrer les pourpoints		
fait deux trous pour passer les habits.		
une fouine. où l'on trouve il loge, son trou	صيكشر	وطن دابة معروفة الدلق وهي ما يقال لها بمعنى النمس
la langue.	دل	دلق
quand.	قچن	متى

لبن الحليب	شير	
فشطة زبد تو		
لبن غليظ	اوموحاسل بعد الولادة	
فم	دهان	
القطع من كله الغنم		
سكة الصباغ تدغ انله		
لسان	زبان	
متى	كي	
استفهام		

un grand prince.	اولوخان	بِي	السلطان العظيم
l'hyver.	قِش	دِي وفي الحقيقة هو اول شهر من شهور الشتاء ثاني شهر منهن و الثالث اسفندار	الشتاء
levin.	بجي	مِي	خمر
canne dont on fait les flageolets.	قمش	بِي	اسم القصب و اليراع
un nerf.	سكر		عصب
la moëlle.	اِلِك	مخ و لفظ العرب و الروم	مخ
un os.	سكك	استخوان	اسم العظم صلبا كان او رخشا
du boeuf frais.	كوه ياغى	مسكه	زبد
une barake.	ياغ يلخى حقرد كلرى قاب	نهض	المحضة التى يخض بها اللبن حتى يصير زبدا
charge, employ.	اولو	بهم	حصة حظا
le fiel.	اود	زهم	مراره
une vessie.	قوق	ابدان	شائة
une poule.	تاوق	ماكيان	دجاجة

حدا	كوف	اوكى	une chouette.
	بط	لفظ العربى اوفه فارسى قاز	une oye.
اوز	فاخته	وهو طير بالشام اوكيك قدر الغراب	un coucou.
عقعق	كلاغه	مقسغان	une pie.
طير	مرغ	قوش	un oyseau.
فرخ	پچه	ياورى	le petit d'un oyseau.
عش الطير ماوه	لانه	اشيان	un nid.
البيت الصغير الذى يكون للصيف	كاره	كوچك او كاوله	es pece de cabane faite de bois ou l'on demeure pendant l'été.
بيت من قصبين		باى ايچون تشدن اولان كوچك او چرك	petite maison po[ur] l'été faite de cañes.
بيت منزل	خانه	او	la maison.
عمود ماستوار	ستون	دلك	un pilier.
عتبة الباب	استان	اشك	le seuil de la porte.

باانت	بتو	سكا	à toy.
أحسَن	بهتر	يكرك	mieux, meilleur.
لمن كه	انكه	اولكه	celuy qui.
عبد	دهي	قول	esclave.
يكون	شوي	اولمسن	que tu devienne.
الاسلام	دين	دين	la foy.
العظم	بزرك	اولو	grand.
الوَضعُ	بهل	قو	mets.
هذا	اين	بونى	cecy.
اولاء إذواتى	ان	انى	cela.

نحو حكدز اول كاتب وكرنه يوغرن اولمسكا
من كان عبد سنة الصغر يتعلم الادب كان عند الكبر عزيزا
celuy qui n'apprend la civilité des son enfance sera

sans doute celui en homme qui sera [illegible] autres lorsqu'il

grand

شها دیلسك کتابولسن پردرکهری خوانوز
متفاعلن متفاعلن ستفاعلن

اشت سوزمی بوواوزجرم بر نظایت اولوب هنری
بحر بحر عربی بحور دوشرنه ترکی دوشرنه خود تتری

Chapitre M القطعة الحادية عشر
في بحر الوافر المثمن لتسالم

Lagrele	طلو داذلوقار	نكرك يخمه	البرد الثلج وهو تكلج كثير ومثل الجوز غ
la neige.	قر	برف	
neige agitée par levent et qui vient par bouffées.	دبی دیپه کوپك	دمه معربه الدمق	
une brebis.	قیون	ضان من الغنم میش	
un agneau.	قوزو	حمل صغیر وقربی	
un berger	چوبان	راعی الغنم وشوبان غیرها	
un doupeau	سورو	قطیع من الحیوانات رمه	
le blé	تخل هر متخلات انواع	غله لفظ عربی	حنطة
le joug	بویندرق	یوغ	نیرة
levan	بیاهه بس پرمقی اورکدر که انکله حرمن صورر لر	هیدی	المذارة
le frimute	چفت سورمکلی کویلی	اوکندره	غاوشنك	مقوم

مجراث	هيش	صبان اوقي	la fleche de la charrue.
معربة السيس عبش	سمه	زوله	bâton qui empêche le bœuf de sortir la tête du joug.
مستحسن جيد	كش	كوزد	beau mignon.
ابطا	كش	قولتوايجي	vaisselle, ceux de vaisselle.
اسحب	بكش	چك	tire. (impr.)
لا تسحب ولا تجر	مكش	چكمه	ne tire pas.
الولد الذي لا يميز بين الجيد والردي	كوك	أبله	innocent, bête.
مجنون مختل في عقله	سيد	دلي	fol.
بطن داخل الراس مع كلمك من به دوار		أويا	contemner, fâcher.
انت	سمه	فلوه	ebete, qui a peu d'esprit. شاشتيقين بون
يا روح	نو	سن	toy.
الوالد	جان	جان	l'ame.
	بدر	اته	le pere.

فطريق ادب	ادب	la civilité.
الادب بلاه	بولله	au chemin.
امشي واذهب برو	بوري	marchés [impe.
حتى كه	كه	que ; affinque.
تكون شوي	اولسنز	vous soyés.
اجود سره	براز	le meilleur le plus pre-
من الجميع زمره	نمودن	dessous.

حرامي همه سلاني دمه دي عليش وغمه شكر يمه

لا تأكل حراماً ولا تقل كذباً وقل في السرور والغم شكر الله في الوقت

فورصتلری قوت ایتمه کم تاخیر خرجدر
مفعول مفاعیلن مفاعیل فعولن

شدتلره صبر ایله کم مفتاح فرجدر
بو اخرب مکفوفه محذوفی هزجدر

Chapitre 12.me القطعة الثانية عشر

فی بحر الهزج الاخرب المکفوف المحذوف

Le tour? حوالی الشیء واطرافه یعنی چوره

اقلیم احد الاقالیم السبعة	کشور	اقلم	un climat, une contrée, une province, un royaume.
حداد	اهنکر	دمرجی	un marchand de fer.
الصایغ	زرکر	قویمجی	un orfevre.
لایق عجدیر جری	درخور، سزاوار	لایق	digne.
سکون استراحة ارام	دولنمك		se reposer.
زینة	ارایش، زیور	بزك	orné.
یلیق	بی سنه نعم مفارع برار، یاراز		convenable.
مثله ایضا	مجزیبد	یراشور	qui sied, qui va bien.
یبقی تاخر ماند	قاله		qui reste, qui demeure.
یشبه یجانس بی ماند	بکزمك		il ressemble.

السن الضرس	دندان	la dent.
ذراع	ارش	le poignet.
السدا	تار	la trame d'un tissu.
حمة وهو ما ينسج به العرض	پود	le train, la chaine d'un ouvrage, tous les fils qu'on a joint ensemble pour travailler.
صوف	پشم	de la laine.
الفراش البسط	پستر البساط	un lit, un matelas, un sac, ou chose pour s'asseoir dessus.
الاعلى عالى	بالاتر	la hauteur, plus haut.
قد الشيء وقامته وهو طوله	بالا	la taille.
عرق	خوى	la sueur.
اشد تقدما پشتر قدام امام	ايلرلك	qui est où qui va devant l'action d'aller devant.

	اسد تاخير		posterieur, le derriere de l'action d'aller derriere.
دليل	پستر	كرلك	
	رهبر	قولغز	un guide.
ثمر الشجر	بر	يمش	le fruit.
التابع المقلد	پيرو	اويونجى	qui contrefait.
حرب قتال	پيكار	موارش چكشمك	la guerre.
وجه الصورة	پيكر چهره	صورت	un portrait.
كان يعطني	بخشيد فعل ماضى	ويردى	il a donné.
لنا بالنا	بمن	بكا	à moy.
عدل	داد	عدل	la justice.
العادل	دادار	عادل عدالتجى	le juge.
	داور	قرداش	le frere.
صاحب الملك	خداوند خديو	ملك اسمى	a un prince, un seigneur, un seigneur qui a de grandes professions.

عجل	بشتاب	ايو	de pêchés vous(fm)
عبد وجارية برده		قروش	un serviteur.
عبد المملوك	چاكر	قول	un esclave.
رئس العسكر	سپهدار سپهبد	چرى باشى	un general d'armée.
الملك العظيم	دارا	اولو سلطان	un grand seigneur un grand roy.
حاكم	داور	حكم ايدجى	un comandant.
نجم فى السماء السبعة	بهرام	مريخ	mars, planette.
نجم	كيوان	زحل	saturne, planette.
اسم المغرب وهو جهة الغروب الشمس	باختر	كون باتدوغمى يرى	le couchier du soleil.
اسم المشرق	خاور	كون طوغدوغمى يرى	le lever du soleil.
صاحب القوة	توانا	كوچلو	courageux, fort.
شجاع	الب	نيو دليز	hardy valeureux
بطل	دلاور	بهادر	robuste.
احول	لوج لوك	شاشى	louche.

اَقطع اَشَل	بی دست	السز	dl'anchor.
اَعرَج اَقزَل	لنك	اقسق	boiteux.
اَبكَم	لال	دلسز	muet.
اَصم	كر	صغر	sourd.
حَصَبَةٌ	سرخيزه	قيزامق	la vougeole
غُدَّةٌ فی البَدَن	دژ، دژی	بز	une glaide.
دمل دمل	دنبل	چبان	un bouton, un bourgeon.
اَلتَّوكُول	اَزخ، اَژخ	سكل	un poitteau.
رَجُلٌ	مرد	ار	un homme.
جَرَبٌ	كر	اويوز	la gale.
اَلظَّفَر عَلَى العَدُوِّ	پيروز	ظفر	victorieux.
اَلقَول اَلفَصل	سكالش اسم مصدر	اونكولك	opposition, degat, competence.
اِنتِقام	پاداش كيفر	كينز اودشمك	revanger, tirer vengeance.
اَمسَكَ بِالاَمرِ	فرمان	بويرق	commendement.

اسلاء { بر	طوت	tient, garde; (imp.)	
داخل ورمق	كير	entre.	
فى الطريق بَن	بوله	au chemin	
مستقيماً راست	طوغرى	droit.	
امشى رو	يورى	marche. (imp.)	
ابد ايدر	دائم	toujours.	

علمه عمل ايت تا بو يلسز جنت كوش

اعمل بالعلم والعلم حتى تلقى الجنة دون الكوش

Chapitre 3ème القطعة الثالثة عشر

فى بحر الهزج الاحرب

L'été. صيف تابستان باى

l'ombre. الظل فى سايه	كولكه

كلزار جنان حسنكز لطفى مزيندر — شير وعسل وشكر لعلكدم بيتندر

مفعول مفاعيلن مفعول مفاعيلن — وزن هزج احرب بودركه متمندر

سكزلو

شتا	زمستان	قش
جار	همسایه	قوکشو
فصل الربیع	بهار	اللهیاز
فصل الخریف	پاییز	کوز
الحرّ	گرما	اسّی
برد	سرما	صوق
الوصل والتجار و الظاهر	پاك نژاد	اصلی اری
دنی الوصل	فرومایه	اصلی الحق
حاضر مهیّا	اماده	پرفلمش
التام الذی تم شغله	پرداخته	دونلمش
غنج دلال	نازیدن	نزلمق
جلی، تحلی	پیرایه	دونمش
سمك، حوت	ماهی	بالق
حیّة، ثعبان	مار	ایلان

l'hyver.
voisin.
le printems.
l'automne.
chaud.
froid.
de bonne famille.
de mauvaise famille.
prépaié.
orné arrangé.
fait delicat.
ajusté.
le poisson.
un serpent.

اژدر

نمل	مور	فرنجه	une fourmie.
	کژدم	عقرب لفظ العربی	un scorpion.
دابة طويلة کثيرة الرجل	صد پایه	چیان	une galere, bête a cent pieds.
هذا اليوم	امروز	بوکون	ce jour, aujourd'huy.
الذی تکسبه	که	که	que.
	اندوزی	قزانورسین	tu gagne
غدا	فردا	یارین	demain.
یأتی	آید	کلور	il viendra.
الی الوسط	بمیان	اورتایه	au milieu.

بوقدر اکی عالمده ملک کمسنه یوق

ليس في الدارين مثل راس المال

Il n'y a pas — plus grand bien, de deux, en cette vie
maintenant
richesses soit à l'ame soit à la maure que

les bonnes oeuvres

دل بند م سکا م جان چاکر واله یوزوکه هم شمس وخاور
مستفعلات مستفعلات بحر متقارب اسلم دردر

Chapitre 14 القطعة الرابعة عشر
فی بحر المتقارب الاسلم

Puant qui sent mauvais	قوقمش	کندیدن کندن
rompu, attaché;	اوزلمش	بکسسته منخرم
attaché.	توپمش	الشق المقلوع کنده
heureux.	قوتلو	میمون مبارك فرخنده فرّخ
joyeux.	شاد	حذلان فرخ، حرّم سرور
pleurer.	اغلمق	بکما کریه
rire.	کولمك	ضحك خنده
sauveur, createur.	یاره دیجی	خالق مبدع افریننده
Dieu qui est celuy qui nous donne ce dont nous avons besoin.	رزق ویریجی	معطی الرزق روزدهنده
celuy qui fait l'impossible.	یاپیجی	متردّد پوینده
Couleur, qui couure de rouge.	سکدیجی	عادی الذی دوندن یعدو علی رجلیه

جارہ صاحب کشندہ	حکیجی	qui tire, qui attire.
مدح الرجل النفسہ وخود راستودن	تکذ ویی اوکمك	2 se vanter.
القاتل المهلك کشندہ	دالیجی	1 assassin qui assassine.
متصلف کب زنندہ	لاف اویجی	un fanfaron.
مهما کلی شئ هرچه	هرنه	tout ce que.
تطلب بخواهی	دلرسك	vous souhaitterez.
اذهب اطلبه روخواه	واراسته	allés demander.
فیك درتو	سنده	devous; a vous.

سزسندن اصله غافل اکنیں

لاتکن غافلاً عن نفسك فی اکثر الاوقات فانه جمیع ما تطلبه فیك

Peignes gar[illegible] Bains fra[illegible]

شكرى جمل قلوبدم لبكك بنات وقندى
متفاعلن فعولن متفاعلن فعولن

ايره لى عجلك نسيمى جو عيلرى مسلك اوتلاى
بوكر كلمار مقصف ديدملر اى جان اقندى

القطعة الخامسة عشر — Chapitre 15me

فى بحر الرمل الـ — شكل المجنون

الحديد التى يحلق بها الرأس ، موسى	ستره	Un rasoir
حلق الرأس بالموسى	ستردن	
مسن	فسان	gratter, raclet.
حكاية امثال	فسانه	une pioche à equiper.
عقيم ذكر وانثى	سترون	une fable.
غرس غرز	نشاندن	une femme ou homme sterile
عصر حمله	فشردن 2	planter.
بذر	فشاندن	2 presser.
جمود	فسردن	1 semer.
داخل الابط	بغل	fegêler, se congeler se prendre:
شدق	لنج	l'aisselle.
زاوية البيت	لنج	le coin de la bouche.
	بوجاق	le coin.

مقعد	نشيمن	اوتوراق	endroit pour s'asseoir un siege.
مرعى	چراكاه	اوتلاق	un pasturage.
مرج	علفزار	اوتلويير	endroit où il y a beaucoup d'herbes et où elle croît vîte.
نبات	كياه	اوت	l'herbe.
منجل	داس	اوراق	une faucille.
شفيعة عريضة منسوج	نوار	اوركن اورغاق	une corde.
اللفافة التي تلف على الساق من لدن الكعبين الى قرب الركبة	شهم	چارق	soulier qui les nuyt an dessus = = qui font des meaux de bête.
تبان	رانين	اشم	grande culotte que les turcs mettent pour monter a cheval.
فسطاط	خركه	قره اؤ	tentes faites de feutre noir que les turcomans ont en usage.
تاج الملوك	كرزن	تلپق تلاوى	donner à la pasture où une couronne
		قلنسوه في العربي	

الى الجميع	بَهَمَه	فويه	à tous.
انت	تو	س	toy.
اصناع	تكويمى	ايلك	le bien.
الحمل	بتوك	ايله	fait, (Impr.)
لَكَ	بند	سكا	à toy.
نصحُ	اوكت	اوكت	un conseil.
هذا	ايسك	اشته	voyla.
مِنّى	ازمن	بندن	de moy.

يرد من له باب وله ايو تردن ايلك اوكنى
يستوفقون ولا تتوافق مع الاشقياء من اصاحبين تعلم الجيال

رخسارك اوزره اول خال خال اوزره سيه مو — صان اشق اوزره عنبر عبرده دود خوش بو
مفعول فاعلات مفعول فاعلات — اولسه مضارع احزب وزنى اولور انك بو

القطعه السادسه عشر
Chapitre 16
فى بحر المضارع الاخرب

Du Mortier

الطين بحل	كل	بلچق
نوره جص اهك		الچى
du plâtre.		
حسك راسه		قلچق باشق صيلى
la barbe de l'epy ou arrête de poisson ou epine de fer		
شول السنبل والسمك		
marteau qui sert à tailler les pierres.		
حد كلكه	متين	كولنك ايكى باشلى بالته
مجرفة	بارو ماسه	كورك
une pelle.		
نمر	پلنك	قپلان قپلن
un tigre.		
حزام الدابه	تنك زنار	قولك زنار
une ceinture, une sangle.		
خزام الدابه	تنك	طار
Nom d'un instrument pour detourer forty de pierres taillées par le tailleur de pierres.		
ضيق ضد الواسع		
كتاب المانى	اردنك	مانى كتابى
صد الحديد	ژنك	پاس ايتر
la rouille.		

كركى الطير المعروف	كلنك	une grue.
معز الجبلى معز الجبل	سيك	une chevre sauvage.
تك	عار لفظ العربى	la honte.
ختنه لفظ عربيان	سنت	la circoncision.
اعتراف بالتهمة	سپاس	louange, grace, remercîment.
	منت	
الطعام فى يوم العاشوره	هوذانه عاشوره اشى	soupe de 7 sortes de chiches que l'on fait le 1er jour de l'an.
سمن	روغن ياغ	huile ou graisse.
جوزاب	كوداب پريان اشى	ragoût de viande qu'on met dans une marmite de terre avec cuisine, du sel, et autres assaisonnements sans eau qu'on fait rotir au four.
وعاء	كاسه	une tasse.
	چناك	un plat pour manger.

غاية كل شئ واخره	انجام	صوك	la fin
سَبّ واللعن	دشنام	سوكمك	Injurier
حمد مدح	ستايش	اوكمك	louer
صحراء	دشت	اووه	une plaine
طس	طشت	لكن	un bassin à laver
فنجان	پنكان	طاس	un gobelet, un tasse
عنب	انكور	اوزم	du raisin
اجاص	الو	ارك	une prune
كمثرى	مرود	امرود	une poire
تفاح	سيب	الما	une pomme
رمان	انار	نار	une grenade
زهرة الرمان	كلنار	نار پچكى	fleur de grenade
جنس من البرقوق يعنى برقوق اريكى		كراس	des pruneaux
طير يصطاد به العصافير	شاهين	اتمه جه	un epervier
نسر	اله	طوشنجل	Aigle qui mange les lapins

بازی	باز	طوغان	un faucon.
سقر الفار ایوی یوی	یوُوَه	دلوجه طوغان	un esmerillon pe= =tit oyseau de proye.
خفّاش ووطواط شب پره	یراسه		une chauve souris
سوء المعاملة وسوء الخلق	یطر	ایومك سونمكله	se hâter de joye.
بلبال هم الم الذی فی الصدر	خارخار	کوکلده اولان تاسه قصاوة	la tristesse qui a dans le cœur.
لا تفرح انت	شادی مکن تو	سونمه سن	ne vous réjouissez pas.
بالعرس	بسور	دوکن	des nôces.
الحزن والهمّ	اندوه	غصّه	la tristesse.
لا تجلب	میار	کتورمه	n'apportés pas.
بالغراء	بسوك	یاس	de deüil.

سلطان عالم اولدی فانعم بالبلاس

سلطان العالم صار الذی قنع بالبلاس

Ce Vers qui est contenu dans ce Cartouche signifie

Monde.

كوركل فتنه سنه جان مفتون
فعلاتن مفاعلن فعلن

صچکلك عقد سنه دل مجنون
بو خفيف اولدي قصريله مجنون

Chapitre 17me — القطعة السابعة عشر

في بحر الخفيف المقصور المخبون

دُبّ	خرص	ايو	Un Ours
خنزير	خوك كراز	طوكز	un cochon.
كلب	ايت	سك	un chien.
ذبابٌ	مكس	سِكك	une Mouche.
ذبابُ الدوابّ	خركز	اويان	une Mouche de cheval.
مِرفق	وارن	درسك	le coude.
الشبر	بدست	قرش	une paume, Mesure.
عضدٌ	بازو عضد	قول	le bras.
	باز	قولاج	une brasse.
ابرة خياط	سوزن	اكنه	une aiguille.
ذراع	كز	ارشون	un pique Mesure de tailleur.
فوق	سوفار	اوق كزى	le cran de la fleche. le bois de la fleche.

مقص، مقراض والطلان	كاز	صندی	des cysiaux.
عریض	پهن	پهنی	large.
غلیظ ثخین	ستبر	یوغون	grossier.
قصیر	کوتة	قصا	court.
مدور	کرة	دکرمی	rond.
طویل	دراز	اوزون	long.
نظر والبؤبؤ واسم العین	دیده	کوز	l'oëil.
انظر	بین	کور	vois.
اراءة فعل مرمی رؤیته	بنگر	بق	regarde.
حرق واشعال	بسای	بسون	s'allume.
سبق ونعم مرادف	باز	از یق	amolis.
اجمل	بساز	ایله	fais.
ناقص	کم	اکسك	moins.
کثیر	فراوان	بول	large.
فانع	خرسند	قانع	content.

عربی وترکیه

شدة الطلح	از	حرص	avidité de desir massion
قضاء فرغ وشغل	چیدن	قالغمق	faucer.
لعب	بازی	اویون	jeu, divertissemens.
	برچه	قالقی	faux
لعب فعل	بیاز	اوینه	joue (jmpr.)
اسم عدس	ماش	مردومك	ciceroles, espece de pois chiche.
عدس	منجو	مرجمك	lentille.
قطف	اسرم	قجی	espece de ferre de sauvage qui se mange cuë le reste son de jar= = din qui est amere donc la racine est plus petite que le lentille.
بصل	پیاز	صفات	un oignon.
خوف	بیم	قورقو	la crainte.
مریض	بیمار	صیرو	un malade.

beaucoup.	چوف	بسیار	الكثير
peu.	از	اندك	قليل
le fouet.	قامچی	تازیانه	الصوت الذی يضرب به الدابة
Incursion, irruption ou ravage d'un pays, ou se rendre pour le ravager	يورت ايتمك	ترکتاز	اغارة هجوم على العدو غفلة
courbé (Impr.)	سكره	باز	حدوه ركض
blé de mois verd que l'on passe fort legerement ou feu lorsque l'on mange en suite	اوتمه	پیش خورده	الشعير والقمح الخضر المرتفع مقدار شبر تشوى عليه لو اب فتغار تعلفه
orge verte qui n'est pas encore bien meure ou qui a été coupée	قاصل خرمی جیکمش	خويد	خليط التبين
blé d'ouverts de ceux qui ne peuvent pas passer au travers du crible	كسمك	كفه	قصيل
associé.	اورتاق	اَنباز	شريك مشارك

قلبنا	دلِ مَا	کوکلمز	nos coeurs.
ذهب	رفت	کتدی	il est allé.
لم يجئ	می ینامد	کلمدی	il n'est pas venu.
ايضا	باز	ینه	de rechef.
يا	ای	ای	ô.
بيراحسن الوجه	خوب رو	کوزل یوزلو	beau visage.
	شاه شه	بك	prince.
ضحك	بخندد	کول کل	rire (impr.).
تدلل	بناز	نازلن	caresser pour se faire caresser. (impr.).

این مقصوده هرکه صقلیه راز
یصل الی المقصود کل من یصون السر

Ce bien accordé à ceux qui se savent garder

le secret ce qu'ils entreprennent

عاشق اولان اکا قرردده چاره اردر — تازه دل
مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

سن ضعی سر مغله سینه سنه چاره اردر — پوبر قپیق
بورجزی مطوی بل تا اونه سن اهل ادب

Chapitre 18ème القطعة الثامنة عشر
فی بحر الرجز المطوی

Tamiser	المك	ينخل الدقيق بيختن
un tamis.	الك	ماشو المنخل آلة النخل
Terre rouge contenant fer pour faire de la couleur rouge.	اشو قزل بويا	المغرة وهو طين فيه حديد يكون احمر معروف
son, ou tout ce qui reste au fond du tamis quand la farine est passée.	كپك	النخالة سپوس
la soeur.	قرنداش	اخت خواهر
la Mere.	انه	ام وهي الوالدة مادر
le Pere.	اته	ابو والد پدر
un homme.	ادم	انسان مردم
bois, morceau de bois ou même image.	اودون	خشب هيزم

العين الانسانية وغيره	مردم چشم	بیبک		la prunelle de l'oeil ou la petite image qu'on voit dans la prunelle de l'oeil de la personne qu'on regarde
رماد	خاکستر	کول		la cendre.
نار	اتش آزر	اود		le feu.
فحم	انکشت	کومر		le charbon.
جمرة	اخکر ذلک	کوز	K	la braise.
حيّ	زنده	دیری		qui est en vie.
ثوب المرقع	ژنده	بالوطون		un habit rapiecté.
جلد الحمر / جلد المعز	اديم	سختیین فارسی	لفظ عربی امامه تره جلد الحمر	du maroquin.
جلد البقر	چرم	کوز		une femelle, cuir de boeuf
جلد	پوست	دری		la peau.
شفاعت	خواست	دلان		le vouloir, le desir.
فرس الاشهب	خنک	بوز آت		cheval couleur de cendre.

قرآت

Cheval de couleur vif ou belle.	مروت	قوله	سمند	كميت
cheval rebelle fort en bouche.		جمش	سركش	حارون الشديد الشكيمة
cheval court fier.		يلكن چاپقن	سوكسك	هملاج
cheval doux et equin qui s'amble tant fatiguer.		دولك يومشق يورك	زه رو	السبتوح
Commencez.		نيچه	چند	كم شرع بهم
Futemoy.		ابورسن	شتابى	
Aumal.	ب	يزوغه	بكنه	بالذنب والاثم
Le.		بو	اى	
Votre allé.		كدشك	روشت	سيرك هذا
Jusqu'a quand.		قنچه يه دك	تاكجا	الى اين

هر نه صنرسك اشكه عجب شكه كلسه كرك

مهما وكما شئ تطن لو فيقدر يعني تضمر له من الشر جميعه على راسك

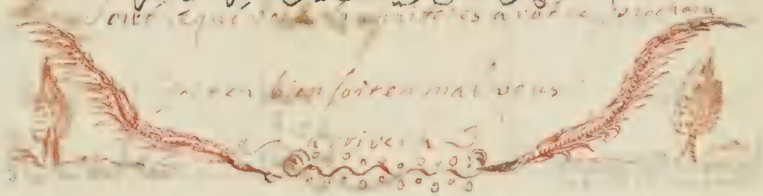

ای لبی یا قوت تر دشکری و لو صحاری مسك ختن بکاری هندو
مفتعلن فاعلن مفتعلن فاع منسرح مطوی یکمل احمد رو

Chapitre 19 eme — القطعة التاسعة عشر

في بحر المنسرح المطوى المجدوع

Tout plat — هموار یکسان دیدن

tout uny.

coupe; (Impr.)	کس	بُرِ
des pinces à tenailler	کرکماشه	کلوب الحدید
une enclume.	اورتن	علو سندان
un marteau.	کسر	قدوم تیشه
une penaille.	چکش	مطرقة الحدیدیة
une lime à bois.	دپن	مبرد الخشن چوبسای
une lime a fer.	اکمان	المبرد سوهان
le brouillard.	طمان	ضباب مدخن یرثم هر
la fonnere.	الدرم	صاعقة بخنو
la rosée.	جه	مطر ندی شبنم
le tonnere qui tue la rimeure de Dieu.	عرش	السماء الرابعة کرزمان

le sommet d'une montagne.	طغ دپه سی		خیف وسخذ بالجبل الی اسفله الشعب
petit chemin detourné.	بلگ ئ	گریوه	
extremité.	نجس	کوه غ	غایظ حرزة بخامة
une montagne.	طغ	کوه	جبل
la bosse d'un chameau	اورج کج	کوهان	سنام الجمل
reluisant qui reluit.	الدیسیجی	رخشنده تابنده درخشنده	لامع
comprend bien.	خوش کاله	دریاب	ادرک المعنی
une famille les enfans d'une famille.	دولدوش	زه زاد	جنین ج الرحم قبل المولود
il y a cinq maisons dans l'explication			
un homme qui a un bon naturel et qui va droit dans tous ses actions.	یونیوش	سامان	انتظام الاحوال
un frison une chose frisée, courbée, ridée.	بوکلم	اسرچین	عکس
entourés enveloppés (simp.)	صر	پیچ	لف

l'est courbé.	كلدى	خم شد فعل ماضى	الحنى
des travers, tortu.	اكرى	كژ	اعوج
tourne le visage.	يوزچور	روى بكردان	وجه الفت أو اعل واعرض
passe (impr.	كچان	وقتى كچمى	مر قفتين بكوز
bois (impr).	ايچ		اشرب
mange. (impr).	يمه	بنوش	كل
un hôte.	قونق الى	بياشام	المضياف
un étranger.	قونق	قونق اليجى	ضيف
du fruit.	يمش	مهمان	الفاكهة و الثمر
une orange.	طولد	ميوه	
un melon.	قون	اورنج	ارمالة
une pêche.	تاوا	خربزه	البطيخ الاصفر والاخضر
payement d'une dette.	وريم اودن		الغرم والغرامة
grande chambre où l'on fait l'hiverne.	قيش اوى	كاشانه	بيت الشتوى

un belvedere.	كوشك حادق	غرفة عليّة كاخ
sale, cour, palais		مصندره، مرة، دروازه ايوان چردق
galerie, plate forme terrasse.		
compagnon, intime ami.	مونس لفظ عربي اقامة الكيان	رفيق، مونس، دافع غمكسار الوحشة
compagnon de malheur de misere.	دردش	الرفيق الذي يشاركه في الوجع والالم
L'ame.	نفس لفظ عربي	النفس
compagnon, fauteur	اش	المشارك في النفس وهو المخاطب والمصاحب
la fin, la fuite.	صوك	نهاية، آخر،
un habit un manteau de dessus.	خرقه	خرقة والرقعة التي يرقع بها او يمسح بها
le dos.	پشت	ظهر
les reins.	پل	وسط للانسان
eau qui coule.	اب روان	الماء الجاري
l'ame.	جان	النفس الناطقة والروح المجردة
moy.	من	انا

الرطل	من	لفظ فارسي اقامة فارسيان	بطمن	un poid de cent livres ou deux drames.
قفيز	صاع		كيله	un boisseau.
كيلة	پيمانة		كيل	une mesure.
عهد ميثاق	پيمان		عهد	un accord.
ثقيل في الاوزان	كران	اغر	تيرازوده	lourd. en matiere d'or.
خفيف	سبك		سبكي	leger.
بنت	دختر		قيز	une fille.
غالي	كران		قيز	la famine.
رخيص في الثمن	ارزان	ارزان	اوجوزلق	bon marché.

موجان	عربي بمعناه	چوكان	es mece de bois où bâton doublement crochu par le haut que les turcs en jouant à la balle et avec lequel il la renvoie de la main quand elle y est tombé.
		چاوشلر عصاسي	

الكرية مصغر مدحرج يعني الكرة المدحرجة المدوّرة	كويك غلطان	une boule ou une autre chose ronde qui roule.
مدحرج يعني الكرة المدحرجة المدوّرة	يووه لن معناه تدحرج	
ظرف ينفع فيه قربا	زاله	outre cas ou l'on dit va t'en ou va t'en plus loin.
جراب	انبان	une besace.
يعني الشمس	مهر	le soleil.
المحبّة	ساوى	l'amitié.
البرّة	مهار	un morailon ou muselliere pour les chevaux
جمّال	شتربان	un chameler.
لبس الثوبان	بپوش	habillés-vous.
البسة غيرك	بپوشان	faites habiller.
ينفق	نيفه	lecoler, hausser un calcon
طوق الثوب	كريبان	le colet.

صوده بنيلن تولقغه

ايچ طون يقاسي

يقا

à tous	همه	باجمه	مربّی الجمیع ومحافظ الجمیع یعنی الله تعالی
celuy qui nourrit Dieu qui nourrit tous	پروردکار بسیطی		
il est	در	یا است	
le sauveur	صقلیجی	نکهبان	حافظ الجمیع

یارا وله دائم سکا همت ومردان
یکون لك رفیقاً دائماً الهمت الرجال

Que tes amis vous accompagnent toujours

Chapitre 20 القطعة العشرون

فی بحر الهزج المکفوف المحذوف

Roy.	نه	حه ماوای	اسم استفهام بمعنی ماوای
le manger des oyseaux	توشمی	چینه	قاطة
tapporteur accusateur	توجی	سخن چین	تمام

الا ای شه خوبان دل وجان وایدنجای
مفاعیلن فعولن مفاعیلن فعولن

سعادتله پورای سعادشریف ایله سرایای
چو مکفوف اولیه محذوف هزج بحری دیلسای کوکلیمی

سوء الظن — حسود عربي حسله ترکیا بدانديش — ennemy envieux

متحبب بنفسه — خود بين — اونن كوبجي — superbe, presomptueux qui ne regarde que soy même et ayt tout pour soy même

غليظ ضخم خشن — قوت — يعون — grossier, massif

الممسك بخيل — زفت — بخيل — Avare, qui ne veut rien donner ny prester

دلاسوء — قير عربيان — زفت — de la poix

مخلوط — تين — بولانق — trouble

عادة — تورة — آين — coutume

دخيل عادة كل قوم ورسمهم وقوانينهم

مما نسج من الحرير — پرند ديباج — ابرشم — etoffe de soy ou meme soye crüe

اللون — قز مخم الحرير

سوء — كز — ايبك — soye fosse

حسن الصورة — خوب زيبا — كوزل — beau, net

قبيح الصورة وزشت — قبح — چركين — sale, mal propre, laid

المشوه

البرقوق الجبلي والبير	تلك	طاغ اركي		*prune sauvage.*
بداع	كلك	قلم		*une plume.*
زبيب	موز	قورو اوزم		*du raisin sec.*
جوز	كوز	قوز	غ	*des noix.*
اسن	مورد	مرسين		*du ellisthe (arbre)*
اسد	شير	ارسلان		*un lion.*
ثعلب الحيوان المعروف	روبه	تلكه		*un renard.*
ضبع	كفتار	صرتلن	K	*une hiene (anim.)*
فهد	يوز	پارس		*un leopard ou panthere.*
كناس ماوى الحيوان والحشرات	كنان	اين مغاره كرحيوانك صغتر	K	*une tanniere.*
	زور	قوت لغة عربي وتركي		*la force.*
بطئ متأنى	دير	كيج		*tard.*
بعيد	دور	اراق ايراق		*loin.*
الحمار الوحشي	كور	طاغ اشكي	K	*âne sauvage.*

قبر	گور		un cimetiere ou un caveau pour lymorts
ان كانت الكيسة كيسة من الدراهم فقل	كيسه پر سيم	ملوچه	une bourse pleine d'argent.
ان كانت الكيسة كيسة من الذهب فقل	كاسهٔ زر	التون چنق دينور	une tasse d'or.
فارق كيسة عنقود من العنب	خوشه	صلقم	une grappe de raisin
زاد المسافر	توشه	ازق	provisions.
ادام يصبغ وهو ما يؤتدم به الخبز	نان خورش	قتق	pour ce qui se mange par accompagnement avec le pain.
خرج حقيبة	خرجين	هكبه	une valise.
يا قلب	ولا	كوكل	le Coeur.
كم	چند	نچه	comment.
يخدعك	فريبد	الدر	il trompe.
	تورا ترا	سنى	vous.
سمين	فربه	سمز	gras bien nourri.

حلو شیرین طتلو

doux

درش علم وکاله کد ترسکه نخسین

اجتهد فی العلم الکمال یحسن بك ویعظمونك الناس

منزه

القطعة الحادیة العشرون

Chapitre 21

فی بحر الرجز المطوی المخبون

طرف شانه

Le teigne

المشط

شارب بروت بیق سبله

la moustache

لحیه ریش صقل

la barbe

ثوب ریشه مچق

une frange

القروح ریش برت باش

un teigneux

جرحی ومقروحین یاکن

un vinqueur

الکمون زین کمنون

cumin anez (plomb)

هیچ اره خود بقیغل بکیم اول اول پرهنر معدن اگرچه تیزه دروجون قزاسن چقرکوهر

مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن طیتله خبنله رجز اولدی روان وخوبتر

	engourdy obscure		
	offusqué, etourdy.	يوشي	
	du miel.	أينك بالي	
	l'equivalent d'une mesure miel.	اينك ديكني	
	la pauvreté.	كوز قيغي	
	plein.	طلو	
	une courge.	قبق	
	vuide.	بوش	
	la tête.	باش	
	davantage.	ارتق	
	la queuë.	قويروق	
	le pus, la matiere qui sort d'une playe.	اِريك	
	la moitié.	يارم يرم	

		اليد	
	عسل النحل	نوش	
	ملوء	پر	
	يقطين، قرع	كدو	
	فارغ	تهي	
	الرأس	سر	
	زائد	يش	
		دم	
	نصف الشئ	يم	

سیور الکاب صیرم — دوال — la courroye de bonnet

الجاموس الکلة کاومیش — صوصغری باشی — la tête d'un bufle

ادر باد کند — طاشغی دابه — tuméfaction, descente

منحنی الظهر کوز پوشت — ارقه سی کوز — dos courbé

کوسج لفظ عربی — کوسه — petite barbe, barbe degarnie

کثیف اللحیة بلهه ریش — صقلی قبا — barbe touffu

البشارة مژده — موشتلق — bonne nouvelle, on présent qu'on donne à celuy qui apporte de bonny nouvelles

اجرة الصانع مزدی — کری — louage d'un ouvrage

جریب کری — دونم — arpent de terre

محض خالص ویش — آری — pur, clair, net, propre

خلط حبات ویش — اوق — menu

شیر واحد یک ویش وش — برقویش — un pan

فر — رونق — lustre magnificence splendeur réjouissance

بریق جدة نضارة وبهاء ورونق

encore.	دخی	الآخر و مغایر دگر
une hache.	بلطه	فاس تبر
un bouclier.	قلقن	درقة ومجن سپر
un carquois.	اوق وياى قبوجق	مکسوم الجعبة والکنانة کیش
adorer.	طپمق	بجر قبة الشئ تعبده ترستش
nourrir.		تربية الشئ
contintment devot	زاهد بسلمك	الرجل الصالح والمتعبد پارسا پرستش
le chemin de la rabbi-gion.	مذهب ودين	النحلة والدين والمذهب کیش
un cavalier.	اتلو	راکب الفرس سوار
un degré rang, condition	مرتبه	مرتبة الشئ پايه
un fantassin	پیاده	الرجل الماشی پیاده
un trepied.	ساج ایغی	حدیدة المدورة التی لها ثلاثة ارجل سه پایه
une broche.	شیش	حدیدة طویلة یشوی بها اللحم للکباب سیخ لفظ عربی
ce cas est.	بودر	هذا کذا ین است
eau facile à digerer.	ایوسیکی صو	الماء الیمن آب خوشکوار

qui il vienne.	کله	لیاتی
celuy qui.	اوکه	الذی
il est alteré.	موصمشدر	هوعطشان تشنه است

علم کمال و معرفت عارف اونکه عیشدر

العلم والکمال ومعرفت للعارف اخری یلتذ بها معیشته

القطعة الثانية والعشرون

فی بحر الرمل المخبون

L'epine qui	پوتقه	خسک دونه
un poulet.	پلچ	فروخ چوزه
une chose.	نسنه	شی چیز
un voisiner.	لوله	قصبه بین

العقدتین الثبوب

کور کلک فتنه سنی هرکم ایلرسه نقری صنمه قویدی صانر فتنه دوری قری

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات بودر بحر رمل اولمخبون اثری

la gauche.	چپ	سول
une obole un viart	پشیز	پول
une ecaille de poisson.		
Jalete, od ure poil viz = laines.	چرک سرگین	صمغ
faire [illegible] nitas ere ejecta = ments de l'homme.	سرقین وهو روث الدابه بول و نجاست	چمین کمین
		سدل پوخ
Une arraigné.	عنکبوت	غندم اوریجک
une grieffe.	دنبور وزنبور الاصفر	منج ستوه
opiniatreté.	لجاج و عناد	استین ستیزه اونکولک
une boutique.	عمل	کارکاه دکان
peigne de tisserand.	منسوجات	اهنجه چنبر
un tisserand.	جلاه و حایک	پای باف چولحه
la voile.	ثوب	کرپاس بز
une mie		فاغ قغمه
art metier	امام و حرفة	پیشه صنعت
bois	احمة وغابه	میشستان بیشه بیشه لك
Soulier chaussure	حذا و بابوج	کفش پشمق
abaisse	مخرز و مخفض	درفش میز

غراب	قرغه	une pie.
حيالة وشراده	اغ	
رأس الخيط	ايلك اوجى	des fillets pour les paysans. le bout du fil.
قيد وربط	بند	un nœud.
وشم بالابر على اليد	داغ	petit poing qu'on fait sur le bras ou sur le sein en y faisant entrer une couleur pour faire paroître un jardin ou une vigne.
مبطخة	باغ بوستان	
مرور باحدى السير المرسومة	بيورويش / روشي	un pas, où entre la manière de marcher.
سيرت	يورى رو	marché (Turq.).
من	كه	que.
انت	سكا ترا	à vous.
لازم	كرك بايد	il faut.
في الاخرة	در رستاخيز قيامت	dans le bout du fil= =rement.

(ce dessein qu'on a imprimé)

لا ترى ابدا وجه السعادت التى التك يكون تابونا

كوه مبه هيم و سعاه شوين وعلان

كاوله خين

القطعة الثالثة والعشرون

في بحر الرباعي

Chapitre 23

حمل وهو مشوار الفرس	تك	حملة
قعر الشئ	تك	قعر
عريش العنب	تاك	اوزم تاكى
شجر العنب وهو زن الكرام	زن	اوزم چبوغى
شق	چاك	برتق
ورق الشجر	برك	بيرق

Attaque

action d'attaquer

le plus profond le fond

la vigne ou grain

fils Cartaginois naissant leurs tours

un sarment de vigne

dechiré

une feüille d'arbre

دلبرم درسكا وچاكرهم جان شيرين ليكه دخى روانم خيراد

معول مفاعلن مفاعيلن فاع توبحر ربا عيدر دركه اوليمان پنهان

le fruit de l'arbre.	اغج حاصلی		حمل الشجر وهو بار ثمرتها
la racine.	کوک		عرق الشجره
du biscuit.	بسمت		خبز الیابس
etrangler.	بوغمق	g	خنق خفه کردن
un soufflet.	سیلی		لرس اللطمة على الوجه والكزة على الرأس
prompt vite.	چابك جلاك	لفظة تركيان	الرجل الجلد خفيف على الحاجه والدب
profond, fosse, tenebreux, obscurité	ذرف دریك وچقور وتاریك		عميق
grand puissant.	اولو		شكرف المهيب والاوزع
une fente.	یارق		كاف شكاف البخيل والعظم
un fossé.	چقر چقور		حفرة وهده في الارض
un fardeau.	یوك	g	حمل
fois, engeneral.	بار		طريق
trois fois.	اوچ کرت		ثلاث مرات سه بار
une couronne.	تاج		التاج الذي يوضع على الرأس قسر

جايع	كرسنه		a jeun.
زاج	زاك	زاده	du Sirial
الذى صار	انكه شد	اولكه اولدى	celuy qui est devenu.
جيدًا ومستقيمًا	نيك وراست	ايو وطغرى	bon et sincere.
لزالك	اورا	اكا	a luy.
اى خوف	چه باك	نه قورقو	quelle crainte?

دولتلو اولكم يعبدن اوجون ايده باك

السعيد هو الذى من العيب نفسه يجعل طاهرًا

heureux celuy qui n'a rien a se reprocher.

القطعة الرابعة والعشرين

Chapitre 24

الطويل

خدع	فريب	نم مقر الدمق	Tromper.
اتخداع	فريبدن	الدمق	trait d'homme.
المتيقظ	جابلوس ايتمك	يلدمق	flatter.

بو بحرى طويلى كل ايشت اى بويى اوروه — كه نيچه لطيف وخوب اولور منتظمى موزون

فعولن مفاعيلن فعولن مفاعيلن — همه ميشه سعادت يار يحك دولتك افزون

همسر

الجر وسحب	کشیدن	چکمك	tirer.
فتح	کشادن	اچمق	ouvrir.
غضب	بمنکیدن	قفیوب طوطلدمق	bouder, murmurer.
			grondere entre ses dents.
نعاس	غنودن	امز غمق	sommeiller, fe laisser aller au sommeil.
نوم	بخسبیدن	ایومق	dormir.
وضع الخد بالشیء	بالش نهادن سر	بصدوغی یصدمق	s'appuyer sur la tête.
الرائحة			sure un coussin.
رضی بالشیء	پسندیدن	بکنمك	agréer, avoir pour agréable.
اختیار	گزیدن	اوکر تلمك او روندولك	choisir.
غنا وتغنی	سراییدن	ایر لامق	chanter.
حیا وحجاب	بشرمیدن	اوتنمق	avoir honte.
الزوق للطعام	چشیدن	طتمق	gouter.
اکل	خوردن	یمك	manger.
مص	مزیدن مکیدن	امك	sucer.

زبیر الاسد	بغریدن	اکرمق	crier, chanter, mugir comme taureau.
الثقب	سفتن	دلك دلمك	trouer.
لبث وابطاء	درنگیدن	اکلنمك	attendre, s'arrester.
تمطّی	فنجیا	کرنمك	s'estendre en baillant.
تدحرج	غلطیدن	بوالنمق	rouler.
رعی الدابّة للنبات بل الشئ	چریدن	اوتلامق	paître.
	اغشدن	اصلامق	mouiller.
صرورة المبلول من المطر	شدن ترزباران	یغمورون اصلامق	estre mouillé par la pluye.
هذا الکلام	این گفتار	بوسوز	cette parole.
احسن	به است	ایودر	est meilleur.
من الروح	از جان	جاندن	de l'ame.
ان کنت	گرمیکنی	اگرایدرسك	si tu fais.
تصدّق	باور	اینانمق	croire.

من صفة العالم ان يتشبه بالحليم

كشي اوصلو لقدن و رايشي اوصلويه

طنزية

C'est une sagesse dans un homme de ...

... sages ...

... formes de bons conseils

Chapitre 25 القطعة الخامسة والعشرون

في بحر التقارب

Un Sapin. چام اغاجي

شجرة الصنوبر	كيش	
النبعة	عوش	قين اغاجي
un geai, un pierre		
نقار الخشب	خول	اغج دلكن
un bec bois, (oyseau).		
وهو طير معروف بوم لفظ عربي		بيقوش
un hibou.		
اول امس قبل الامس	پرير	اونكي كون
avant hier.		
بارحة	دي امس	دون
hier.		
	دوش پرندوش دون الصغي كيجه	
l'amit d'hier.		

نكار سمن شكر لب پري رو — يكي عنبري ترصاجي غاليا بول

فعولن فعولن فعولن فعولن — تقارب كه اوله سالم خالي پري رو

un lit	جامه خواب	دوشك	قرشة النوم
embrasse moi	عريان لفظ عربى اقامه كنار فارسيان	بلنجق	
embrasse, (impr).	دراغوش كن	قوچ	احضن
embrassement	اغوش	قوچاق	حضن
la morve.	سمك		مخاط وما الانف
le nez.	بوزن	بيني	انف
le chignon du col	قفا لفظ عربى اقامه تركيان		
le dessous de l'oreille	قولتوغي	بناكوش	صريف الاذن
un heriſſon.	كرپي	چيزي	قنفذ
un singe.	ميمون	كبي	قرد
un [illegible]	كبك	اهو	ظبي وغزال
un lievre.	قوشان	خركوش	ارنب
le manger.	يمك	خوردني	اكل
raſſaſié.	توق	سير	شبعان

صوم رونكش اوروج le jeûne

موزج وموزه هو الخف اوك bottes que les femmes et quelques fous font mettre sur leurs pieds

جدا والنعل مغطى الرجل پابوش پَچ soulier à la turc.

لطمة اللحى ديوزساى اوچق طوتمش petit boutons qui viennent aux lèvres et qui causent une chaleur qui captive les esprits.

عقل خرد عقل اوصى

مختى بيهوش اوكى كتمش etonné ebahy, hors de soy mesme.

جنجال وشغب وفتنه اشوب اوركمك bruit tumulte meslée, meslange de choses ou de personnes.

صقمق اسيب طوقشمق se heurter l'un contre l'autre.

صرب رزم اورش combattre deux personnes.

جلبة خلاولوش قاتى غوغا rebellion ou grande querelle.

ملايكه سروش فرشته un ange.

بيمانه	Mesure.	
ابريشيم	پرنه وديباج	Soye Soie
ايبك كز	Soye.	
موز	خورما وزم	raisin sec
كوز	جوز فوز	noix
كوزبشت	Dos.	
كفتار	سرتلن	hyene
پارس	يوز	panthère
كنام	اين	tanière

لول
au sauvage

كوز
Cimetière.

كاسه
tasse

خوشه
صالقه
Grappe

خويشاوند
parenteau

ناخوشش

قاتو
tout repas ou
manger ensemble

هکبه خوزچین	brasse —	
چندان که	autantque quantum	
چندین	autant tantum	
چندینی	combien — quanti, adv. quantitati.	
شانه	peigne	تاق
بروت بیق	Moustache	
ریشه	Racine	چاق
ریش	barbe	صقال
خیره	nébuleux — ébouri, Vitreux	

Effacer s'effacer	تلیش
Papier	پیله
hernie	باد کزی
	طاشغی دیم
barbe rare	کوسج کوسر
Barbe touffue.	بلمریش
Rame	دم
Pas à pas	دیم دیم
Barbe	کاومیش
Loyer	مزد
argent	کری

ادب	فرهنك ادب	la civilité.
مجنون و خیران	دیوانه مدهوش دلی دلو	un fou.
سبب واثر ان قلت اسکت ترکی و الساکت کن اول	رهاکن مالی ویر دیسك تن ننه ساکت اولون ایسم اول دیایین	laisés aller, donnés, libertés, pardonés. faisés-vous, soyés sage. que j'edise. à vous. ce qu'on doit dire. soy. écoute (Imp.)
افولات سیاس	بکویم	
لغوه	بتو	
مقولات	کفتنها	
انت	تو	
اسمع	بینیوش ایشت	

ایت استاد و خدمت صغیر و لمغلوش
اخدم الاستاد واحذر لا تکن کسلانا

Rendés service à votre maître
et evités les sottises

گل بکاشتم

یار کلعذارم اگر کوز اویله قیله نظر — حرم اولدجان وکل مدحن ایدم شام سحر
فاعلاتن مفتعلن فاعلاتن مفتعلن — طی ایله مسه مقتضی دینمز کما اهل هنر

القطعة السادسة والعشرون في بحر المتقارب المطوي

Chapitre 26 en

طیران	پریدن	اوچمق
الجنت	بهشت	اوجمق
جهنم	دوزخ	طامو
طار	کشت	اولدی
وقع	بکشت	اکدی
انجیل	انکیلیون	انجیل
الصنم العابد	پوت پرست	پوته طیمی
البیع		
حقیبه و المرج الصغیر	تلیسه	هکبه
المعبد الیهود	کنشت	کنیسه
المعبد النصاری		
سیور		یرالتی
زنجبار		زنلق لقطاعی

voler — marcher
aujourd'hui
le paradis
l'enfer
il est devenu plaine
il a fermé
l'evangile
un idolatre
une valise
une synagogue
une eglise
le dessous de la terre
un lion souterrain
chemin souterrain
une tombe

وسخ رنج	چرکن
مشوّه الوجه قریخ	چپاک
وسخ الوجه خشون زشت	چرکن
سوف یاتی خواهد آمد	کلسرود
علی رأسك بسرت	باشکه
ذلك وی	اول
کلما کتب ابترخست	اوّل
هر وقدر هرچه نبشت	هرنه یزدیسه
جبلة الانسان نهاد سرشت	طبع طبعت مزاج

fale.

faleté ordure, fale malpropre.

vilain, qui fait de vilaines choses.

il doit venir.

à votre fête.

ce, cela.

avant.

tout ce qu'il a écrit.

tempérament naturelle.

هركة حوب اوصاف يله موصوف وله دوكت كونيز كلمعطوف اوله
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن وزن بودر جون رمل محذوف اولور

القطعة السابعة والعشرون في بحر الرمل

Chapitre 27me

حجاه	منصب	Vne charge ou une dignité.
بئر	چاه	un puit.
طريق	راه	le chemin.
طبن تبن	كاه كه	la paille.
حليب	كاهو	la laitue.
حماة	زن مادر	belle mere.
زوج المرأة	شوى	Mary.
بنو	بنكه	belle soeur.
الحم ابو الزوجة	قين اتا	beau pere.
منقار الاوز	قزبورني	le bec d'un oye.
ولد	قرزند	le fils.

زوج البنت	داماد	كويكو	legendre.
العاشق المرأة	صول	اوبناش	un concubinaire ou une concubine.
الغضب	طين	خشمكين	faché, en colere.
الحمد طبل	تبين	طول	un tambour.
حفيد وسبط و ولد الولد	نبيره	اوغل اوغلى	le fils du fils, le petit fils.
قنطار	پل	كوپرى	un pont.
الزوبعة	دوله ريح معروف	قاصرغه	un tourbillon de vent une tempête.
الشراع	بادبان	يلكن	une voile de vaisseau.
ثدي الانثى	پستان	امجك	le bout de la mamelle, le tétin, le téton.
استلقاء	ستان	چلقوين	homme qui dort sur le dos.
معرفة الفرس	يش	يالى	le crin de cheval.

الدّبس	دشاب دوشاب پکمز	du dibscuir.
النوم	خواب	دوشك	le sommeil.
حجل ويعوب	کلك	une perdrix.
برغوث	کيك	پيره	une puce.
	سپش	بت	un poux.
قطرة من الماء	چکره	طمله	une goutte.
الخبز المعفن	قخفن	کوفلو اتمك	un pain moisy.
		une longue stie
مسحار اتر	پچقی	pod de longuey piece.
الزنجار الذي يعلو الخبز	کلاش وکن	کف	moisissure.
طار الفم	پوز بدقوز	اغز	la bouche, le dedans de la bouche.
	ژم	آورد	le dedans de la joüe.
غموم نژند	غصه	tristesse.
حزين ژم	قيغو	facheux, tristesse, ennuy.

وقوف	ایستادن	طورمق	s'arreter en marchant.
نقص	کاستن	اکسلمك	diminuer, amoindrir.
قیام	خاستن	قالقمق	se lever, se tenir debout.
حطّاف	پرستو	قرلغچ	une hirondelle.
زیبق	سیماب	ژیوه	du vif argent.
اسم طایر	چیکك	جرّ	une outarde, gros oyseau.
بح من طیور الماء	سرخاب	اکّت انقوه	espece de canard.
ناظور	دیده بان	کوزجی	un gardien.
شاهد	کواه	طنق	un temoin.
ملجاء والمعقل	جای پناه	صیغناجیر	un azile, un refuge.
مهرب	جای کریز	قاچاجق یر	Un endroit pour se cacher s'enfuir.
مفرق الرّاس	تارك	دپه	le sommet de quelque chose.
الی وحتّی	تا	دك	Jusques.
ایضاً والی	نیز	دخی	encore.

			qui a le visage marqué de toutes sortes de couleurs
الوجه الشترفي	تاش	چغت	le genouil.
ركبة	زانو	دز	une louppe.
عدة و العلعة	دامغول	اور	la cheville du pied.
مجم	پژول	طوبق	la plaque des tuyaux.
صيافة العامة وعيد	جشن	بيرام	pâte coupée par petits filets courts et delies qui ressemble a du pain haché que les turcs ont en usage.
ذلابية	الكنك	بشي	du vin qu'on fait cuire jusqu'a la reduction de 3 parties en une.
الحزة المثلثة	سيكي	سجي	Jusquiame, morrau poulu. (herbe).
حشيشة	مصلق بالتركي	بنك بالفارسي	faire peridue, mauvaise affaire.
شغل المخوف والمهول	كارى سهمناك	فورقلوايش	oyseau, machine pour transporter du plastre de la chaux &c.
الوعاء الذي يحمل به الطين الى البناء	لاك	بلچق النجار صندوق	

une banque un pertuis	صوبندی	وباط الماء
une tache	صغن	ایلاوهوتیس الجبل
un tas de terre	طپرقدن یغز	کومر التراب
apporter	کتورمك	ایتیان
repandre	دوکمك	صَبّ
s'en fuir	قاچمق	هروبه وفرار
cheval de bast, de some	پالدان اتی	برذون
une querelle, un charivary	عربده	عربدة وسوء الخلق
la corne de cheval du chameau	طینق	سنبك الحافر
bâiller	اسنمك	تساوُب
la toux	اوکسرك	سُعال
secret, caché, couvert	پوشیده	خفی
pourri	چورك	خشب
vomir	ایتوده خورلدمق	غطیط النایم

مکسور و شکسته	منق قرلمش	cassé rompu
متلوم	بوتن	tout a fait, entier
صحیح	درست	
خز	بونجق	bracelet, collier, ou autre bijoux de verre
مدماك	مهره	
حراق	ولازنه	lisse pour le papier ou la toile
قداحة و اتش زنه	سوخته	de la meche pour le mousquet
زناد	فاو	un fusil, un bâton feu
هندبا	چقمق	
	کونیك	de la chicorée champestre et de la chicorée blanche
حرمل	کاسنی	
حصلبان و کندر	سپند	de la Rue sauvage
منقار الطایر	یوزرلك	de l'encens
الزمهر و ازدحام	کونلك	le bec d'un oiseau
قتاوشق	قوش بوری	bruit, rumeur
	غلبه	galbanon, gommi resine qui sort d'une herbe appellé ferula
	قصبی انکزه	

قنص	تخجير	او	la chasse
سبع	،،	ببر	un animal sauvage ou un oyseau de proye
حدش وجرح	خسست	طرمالاوی	la egratigné
سنارة	شسنت	بالق اغی	des filets pour les poissons
لاوليس	نيستِ	يوق	non
نعم وخير	اری	اوت	oui
موجود	هست	وار	il ya
فی کل ناحيةٍ وجهةٍ	سو بسو	هرياكه	detour, tour
القنص ومرصد	كمين	پوسو	une embuscade
خاتم	انكشتری	يوزك	un anneau d'or ou d'argent pour le doigt.
افص الخاتم	نكين	قاشی	le tour de l'anneau
قطن	پنبه	پنبق	du cotton
بطيخ الاحضر	هدوانه	قاربوز	un melon d'eau

قرد هم نعناع البواي وايضا	پوزينه	ميمون	un singe
	يار پوزينه	بكلك پوزى	de la marjolaine
السوار و خلخال	دست برنجن	بلازك	des braceletz
حلقة الاذن	كوشوار	كويه	Pendant d'oreil des braslet leur que lon fait aux oreilles pour mettre des pendans
طيهوج	تيهو	چيل	une perdrix grise
زرور و سمرو	سار	صغرجق قوشى	un etourneau
سباحة	شناويدن	صوده يوزمك	nager
رشح الماء	تراويدن	صزمق	couler, seculer
انين	بناليدن	اكلدمك	se plaindre gemir soupirer
عوع الكلب	زنويدن	سكلدمك	crier coe font les berez
			monter les dentz
متبسم	خماريدن	صرتمق	en riant ou autrement
حضر الطعام	كواريدن	سكوب قاتمق	Cerafasié
متوجع	مستمند	اكلمك	affligé, triste,

maigre foible	ارق	اجنف ومهزول الاعضاء
amer	اجى	مرّ نالخ
aigre	اكشى	خامض ترش
du vinaigre	قورق	حصرم غوره
les meubles d'une maison	اوقماشى	اثاث البيت خنور
la batterie de cuisine	قبقجق	اوانى واواعى باردان
un rouleau pour la pâte	اوقلغو	العود الذى يفتح به الرقاق واريدان
un homme qui pleure de douleur	دريله اغلين	يبكى بالوجع و الالم زارزار
prier supplier aq	يلوارمق	لابه تملق
maigre foible, mine	ارق	مهزول وفاسد من مرض
maladie	صيروك	خستغى
douleur	اغرى	مرض وعلة واعتلال وشكاية وجع والم
pendu, pendant qui pend	اصلان	معلق ومصلوبا ويخنه
un voleur	اوغرى	سارق دزد

بزق على الوجه — تو — l'action de cracher au visage pour marque d'indignation

شكوه — هيبت — crainte

جبل في بلاد الكرد — كرد ستان — nom d'une montagne degeorgie.

وجدان و الهوى — يافتن — trouver

الكلام — گفتن قول وتكلم — dire

ثقب — سفتن — trouer

المروحة الذي يستجلب الريح بتحريكها — باد بزن — باد زن — يلپز — evantail

التفه — بي مزه — sans goût fade, insipide

حلو — بامزه شيرين — طتلو — doux, savoureux

وعاء معروف للسمن و عسل وزيت ونحوها — كون بزق — دبة — ps piece de cuir — faire de cuir — peau de bouc pour mettre du beurre de l'huile &c.

وعاء معروف يكال به الخمر — بليله — كلندر — لفظ عربي اقامه فارسيكم — vaisseau de bois ou de terre pour mettre du vin, de l'eau de vie &c.

	دانه	حبّه لغوزی
سنبلة من القمح والشعير	خوشه، عربجه سنبلة	صلقم
رفس الدابه بموخرها سكين يدن	ع	بوكلمك
ما يركب من الدواب ستور وماشية التي ترعى		القي
جرّة	نيشخور	كوش
فواق	زغنك	انجقرق
الجشاء	اروغ	كاكيمك
كذب	دروغ	يالان
شحم	پيه	ايج ياغي
صحارة	جزده	ققردق
عشيرة الرجل وقومه وقبيلته	دوده	اوبه

une grappe de raisin

frui

Jauger galonner mon cheval.

animal à quatre pieds

l'action de ruminer

comme les boeufs les vaches &c.

le hoquet

rotez

faux

la graisse attachée aux intestins

petits morceaux de fruit de quoi vuyde dans la poele lorsque la graisse est fondue

1. dedans d'une tente
2. ce qui enferme la chambre
3. une où habitent une famille entiere.

لفظ عربی خیمه/جزء	چادر	une tente
جوف الشیء وداخله درون	ایچ	le dedans
فلاء و صحرا هامون	یازی	une plaine
طرف الشیء کنار	قیرگ	le bord
مکنسه چاروب	سپرکه	un balay
شوك خار	دکن	une épine
نظیر و شبیه وهتا	بکدش	semblable ressemblant
مثیل توفو همتا	اکن	jumeaux
غدیر ایکیر	کول	une etang
البحر دریا	دکز	la mer, une sepulture,
المقابر دخمه	کورخانه	une tombe, un cavot,
واسع فراخ	یکیش	large
اوی و واوی	چقل	chilax, animal qui nait du loup et du chien frequent en asie.

حرّة وذات الجارة	سنكلاخ	چاقل	un caillou
نفسا	زاج	لوخسا	une accouchée
قابلة	پشيار	مامی	une sage femme
هذه السنة	امسال	بويل	où bouteil dans laquelle les medecins font uriner le malade cette année pour juger de leur maladie.
سنة الماضية	پار	بلدر	l'année dernière, passé
راعی الدابة	چريدن	اوتلمق	paître
ادِعَ	بحر	اوتله	paitre. (Impr.)
الطبيب	بزشك	اوچی	herboriste
بيع لامتعة	پيلور	چرچی	un clincailler
الوجع	اماس	كوده اولان شيش	enflure qui vient au corps
جدری	ابله	تن قبرجغی	un charbon, ou clou qui vient en quelque partie du corps
	كوبله	صو قبرجغی	bouteille qui vient sur le cul quand il gèle.

صغير كه		petit
الكبير مه	اولو	grand
سفرجل به	ايوم	coin (fruit)
كبّه وتصغيره كروه	يومق	un pelotton de fil
عقده كم	دوكم	un noeud
المجلس والمحفل انجن	درنك	assemblé
جبلى ابستى	يوكلو	femme grosse, enceinte
ولادة زادن	طوغرمق	enfanter
مشقة وتعب امك	امك	peine fatigue
الكد درخت	اغج	un arbre
الشجر الفرع و شاخ	بودق	une branche
الغصين والخوط يضعون صى نهند امر مضارع	قويرلر	ils mettent
وضع نهادن مصدر	قومق	mettre
شجر السرو كنفش	سرو	un cipres

قنب	كنوب	kendir	duchanvre
المسح	الق شالق	پلاس لفظ عربي	habit de religieux / vieilles hardes
الجديد	نو	يكي	nouveau, neuf.
العلق	ديوچه زلو	سلك	un sang sue.
اغسل	يشو	يو	laue (Impr.)
خل وضع وذر	بكز	قو	nieu (Impr.)
حلق واللقوم	كلو	بوغن	la gorge
حافي الرجل	يابوهنه	ياليرايق	à pied nud
العبودية	بنده كي	قوللق	servile
الامطار ومطر	بارنده كي	قاپ	tems, couleur pluvieux
يكفي	بس اسم فعل	يتر	il suffit
الانشاء الكثير	بس	حيلي	beaucoup trop.
كذا وكذا	پس	اويله اولسه	que cela soit ainsi.

الغيث المغيث	افریادرس	یتشن قالمشان	secourrable qui secoure les affligés
جاورس وذرة	کاورس	طرو	ou millet
زاویة البیت	بیغوله	بوجق	un coin
تفاخة منقذ وکانوة	انخوغ، انشدان	اوجاق	une cheminée où rougeurs grivelures furkes (Cotgrave, eruption, inflammation)
مثجب	طبرخون	پیره بولی	un faule rouge
الجوز المعقد	تخکلون	قوزچتوکی	une noix fort dure
هذا الوقت وآنفا	اکنون، کنون	شهدی	présentement
غیرة و رشك القبطة والحسد	کونی		la jalousie, l'emulation.
بعر والعبس	پشك عبس	قغ	les excrémens des moutons et chameaux &c
جلد للفرس	کستوان	ات طونی	la housse du cheval
الخوذة تصنع من حدید	خود	اشق	un heaume, un armet.
الشجاع	پهلوان	یل	un homme courageux fort, robuste.

السّطر والصّف	ريسته	ارصراسي	enchaing
الختن وهو ابو الزّوجة والزّوج	خسر	قين اتا	le beaupere
	خسو بينده	قين اتا	beau pere
الوجود	هستي	وارلق	il y a, l'être, pour il porte
متّصل ومتعاقب	پيوسته	اولشق	enchaine, conjoine
المتلائى	اهسته	يب يب	doucement
پستوقه وهو وعاء من فخّار	پستو	كوچك	une petite cruche
سيدة البيت	بيبي	خاتون	une dame, ou la maitresse de la maison
جور وظلم	ستم	كوچ	oppression
قصبة مجوّفة	ربطانه	تفك	un fusil a fitot
النفخ بها النّار	دم	كورك	un soufflet pour le feu
بنت البكر	دوشيزه	بكر قز	une fille, une vierge
السّبي والايم ومرأة الزّوج	كالم	اركون عورت	une femme mariee

الية	دنبة	فوبرق	laqueue
حمى	تب	سنمه	la fievre
تلم وشق	رخنه	كدك	une fente, une crevasse.
عروة الابرة والمخصف	بخيه	نكنده	une piqure point
حكة	خارش	كجاك	la gale, la gratelle
برقان	زرير	صارلق	la jaunisse
كاتب	دبير	يازجى	un ecrivain
	كركدان	ارج	arbre marbre
الشوك التي في السنبلة وعظام السمك	غلمج	قلجف	arrête de poisson
التي يبقى في الارض بعد الحصد	سپارى	اكن	vn epi d'orge. / qui reste en terre du tuyau de bled apres qu'il a été coupé
الزعرور	ازدف	ازدف الج	epine de cheval qui ressemble au
حوز	بيد	سوكد	un saule.

صغفاف بيد	سكد سوكد	un faule
اثل وطرفا كن	الغز	de la bruyere
النخرة الفتية نهال	تازه دال	une jeune branche
رقية وعنق يال	بوين	le col
الدواء الذي يكون الدواء دارو	اوت	herbe medicinale,
سيسيم كنجد	سسام	sesame, bled d'inde
الكزيزفون فستق	فستق	pignons, pistaches
سنجد	اكده	des jujubes, (fruit)
مهد كهوار	بشك	un berceau d'enfant
ضخم وكبير لثر	بيوك	grand, haut
قسم و حلف يمين سوكند	اند	un jutement
فريق و فرقة كروه	بولك	une troupe
والقينة ساو	اكندي	ferure, limaille
البرادة ساوين	سيد	une vahise.

مغزل الكتّان و الصّوف	دوك	douk	un fuseau
مباهوتة اهتمام	پروا		vitesse, facile.
بالشّي بيت الطّعمة	پرخو		le garde manger
الاسرب و رصاص و آنك	قورشون		du plomb
الارض السّبخة	شوره		terre sterile, marecageux,
الارض السبخة	شوره يركم يراقه / آب كورينوسي	استعمل الفرس لفظ عربي ترى	terre qui naroist pendant l'ardeur du soleil / de l'urine de l'eau
المسالة وهي الابرة الكبيرة	جوالدز	qui fuseaux كورينوسي an.	equille à emballer
غبار و الهيج	كرد	ع	la poussiere, le
سموم	كرم		le chaud
برد	سرد		le froid
لطمة على الوجه	سلي		un soufflet
الشيف	كرج بريس		tranche de quelq; chose
غزي	پلم طوتقال		de la colle forte.
	سريشم		

تعذيب	پیچ و پیچ	لفظ عرب	la question soffrir dutourmens
إعداد وتهيئ في السفر	بسیج	بوله عزم یراغ ایتمك	se preparer, partir aller pour se mettre en chemin
التسوية	أنوا	نغمه	vn ton qu'on donne a quelques pieces de musique
حظ	نوا	نصیب لفظ فارسی	sort, destin.
الرجل	کاکا	کشی	vne personne
شغل وعمل	یکا	ایش کوچ	vne affaire
أسكت	خب کن	ایسم اول	soy sage
وحل من الطين	خلاب	بلچق	du mortier
السهل والهين	زب	کلز	facile
رايق	ناب	صافی	pur net
شعاع الشمس	تاب، افتاب	کونشك ایدنلغی	la lumiere du soleil
شعاع القمر	تاب، ماهتاب	آیك ایدنلغی	la lumiere de la lune

حرارة تاب	قزمق	Rougir de pudeur, rougir devant le feu en parlant du fer. &c.
طاقة وتحمل تاب	طاقت	Force vigueur
شعر القتال والحرير تاب	زلفك وابيك اكلوب بوكله سي	Toison de cheveux, ou fourure d'une corde embastille, comme des tapis.
اول الكتاب فهرست	كتابك اقلى	Le sommaire d'un livre.
اسم حكيم من ملة المجوس زردشت كفته	برحكيمك اديى يازلوب اچلمش	Nom d'un fameux medecin Ou vert, en parlant de papier de livres &c.
الشئ اذا كان منفتحا ومنفطرا		
المعى اذا كان ضخيما ومركبا على بعضه بعض	اچفته	Corde, ou autre chose qui etant detorse est difficile a rendre
	اكلوب دولشمش	
وهو نبت له رايحة طيبة يقال له تويجان	اسپرغم عربجه ضيران	du basilic
	فسلكن يكنى	
مثل السما	سپهراسا	conre le ciel
ضيران	كوك بكى	
	سپرم	herbe odoriferante et basilic (herbe)
	ريحان	

حیا وخجل وشرم	اوتمق	avoir honte
انقباض و انقباض		
مثل کونه	کبی اداة تشبیه	comme
مثل الاصفر زرده فام	صاروشین	comẽ jaune, jaunatre
مثل الورد کلکونه	کل کبی	comẽ une rose
مستوقد الحمام و القرون	کلخان	fourneau de bain
نوع من الشجر سریع الاوری	شام اغاجی لفظ عربی	un pin sauvage sorte
قصر العالیة	کوشك لفظ عربی	belvedere une
التورو القلیل	بوز	terre un don jon. Un peu
نفرش و نبسط	توزیم نرم وتضع	laissons la, jettons la.
	کستیم	etendons la.
لا تصلف مفتخر	دشایلم	
ملند	دوفاوروب سوز	ne jasez pas tant
	چیفه	
سوء الطبع خرقه تند	یوز	farouche, cruel

وداع	بدرود کرد	وداع ایتدی
الحزن والحالة على العدو	جنك ؛ نبرد	حمله
جاهل	ناوان ؛ لوند	غافل لفظ عربی
البضع	اوند	تعیین یوقصاغنر
اليقظان	بیدار	اوینو
المخزن وصف غلب على العشق	کرمدار	عاشق
البيت وبرشاهار		خشل
متين وامتن	استوار	محکم لفظ عربی
بسابس وسباسب		ایجه یول
مطمر وهو خيط يمدّ بنا	هوبجار	بنا ایپی
امير الجند وكبير وعظيم	سالار	اوبو و لشکر باشی

vadit a dieu.

la guerre, un affaire, un combat.

ignorant, incapable.

un comprehennomfrable. eveillé.

amoureux

Amydon, empois.

fort.

un chemin etroit et encore le cordeau que les maçons tirent sur les murailles.

un homme de conspiration et un general d'armée.

الذی مات له

میّت سوکوار — بصلو — homme endeuil

الحرّة وموشخار — جلیق — un milan

قادر کل خار — یمك — manger

الحلیم بردبار — یواش کسی — doux, humain.

کوکناد — خشخاش لفظ عربی واقامه ترکیا — un pavot

عنة پیو — کویه — rat qui ronge le hasde

ضبّت سوسمار — کلر — un lezard

بکاء مویدن — اغلمق — pleurer

الاسطورة افسانة — سمر لفظ عربی — une fable, un histoire

سبج سبه — ریح بوبخق لفظ عربی — diarrhée

المرأة التی لا تحبل عز — قحبه لفظ عربی واقامه ترکیا — une femme ou fille mauvaise vie.

خازن کنجور — خزینه — un thresor

الطالب لحاجة خواه کز — اسیجی — voulant ou qui veut, qui souhaite

اسم قریتان عظیمتان — هری شهرندم / ایکیر کوی ادی — nom de deux villages proche de la ville de hiti / en perse.

اسم مدينة من بلاد علم التركى	شهرادى	nom d'une grande ville de Perse.
العدة	طراز	parements
آلة لفظ عربى	عالتم	instrumens, harnois, armes, outils.
	يراق	instrumens de musique, armes, apprets, appareils.
آلات الملاهى	سان	
حقر والذليل	جلغى	vil, bas, mépriſable.
وصيه	خور	recommander
ضخم وعظم	اندرز	grand, haut
ابطال وجر متوتر	كبز	un nageur
حرارت	كرتر	chaud, chaleur
وسط شهور الصيف تموز	قيس	demi lieu, de l'eté.
الان	اسيلك	
تثاوب	اورتة ياى	
الاحول	هنوز	
	فى الجمله	
	اسلمك	
	كاث	
	شاشبى	

quant maintenant
baiſer.
louche

المذرى

المذرى البيدر وآلة ذرو وصيد و

التحسر والتأسف

الاسهال لفظ عربى وما لا يعينه ولا يعنيه

الدم الذى لا ينفجر

وخ چرك بالفارسى الا مشتركا

اسم مدينة مشهورة بخراسان طبس

التلفية منش

سكالش

جماعة المختلطة والكثرة من الناس بوش

الشمس رخش فى لغة الفهلوى

tas de bled qu'on amasse sur l'aire pour vanner

تينوس خرمم

faire tort, injurier

حيف ايلمك

parler en vain

بيهوده سوز سويلمك

bouton plein de mauvaise matiere.

ايچى چركلو چيبان

salere osduite

دنس لفظ عربى بالفارسى آلوده

lieu d'une ville de perse dans le Khorassan

برشهرك اديى

tanduite

طبع

une ruse

حيله، مكر لفظ عربيا

grand, beaucoup, grande assemblé

كثرت جمع

le soleil

كونش

البرق واللمعان	درخس	الدرامش
اسم الشهر رابع الليل	وخش	برشهرادی
مجوس	مغ	کور
الصياء	فروغ	شعله
مزاح ولطيفه	لاغ	هزل
الظلمة	قاره	قاره کو
الظلمة الليل	ماغ	کیجه قره کوسی
عميق	نغول	درك
الجزاف	کوزاف کزاف	بیهوده سوز
الاحمق قليل العقل	نشاق	عقلسز
قبيح الصوت	زشت	جغریق

lugubre

nom d'une ville dans la province de belikan en perse.

un infidele loi un idolatre

la lumiere de la chandelle ou de quelque autre chose.

fesse, raillerie.

tenebres

les tenebres de la nuit

profond

parole, vaine.

bête. sans esprit,

laideur, dureté, pourry

هدف لفظ عربي اخذه تركي

نشانه persan — Signe marque but

نوع من الظروف

وقت قف — برنوعه قب — vne espece de vaze de terre cõe vne cruche

حراق خلف — قاو — de la meche pour allumer le feu

الغض إزنك — قاشي آلتي چين — rides qui viennent au dessus des sourcils en front

حكاية الصوت شنبك — صفلق — siflement.

صوت لاطخ طنك — اواز — son d'une cloche ou d'autre chose.

حنيني بغلتاك — قمجه — espece de chemise qu'on met sur la cuisse ou sur la cuirasse

الرزانة هنك — قوت — force, vigueur

المحبوب الحلو الشمايل شنك — شيوه لي محبوب — vn belle personne soit femme, fille, homme ou garçon

مزاح والملاعبه چوبك — هزل — raillerie, injure ou mauvaise parole.

المكتع رجل واليد	چنكلوك	l'homme qui a les pieds, et les mains de travers
الدغدغة	خدوك	rajesse
	ايكى تحته كه خوش	blanchey attachés ensemble et quietans
الخال الذى ينصب فى البساتين والزروع ليطرد منه الطير	تبورلك	tennuey et nouvant tenter les oyseaux par leur bruit.
	بغليوب چتلديز	
	اوركوده قوش	
الطيب	خنك	fely mignon
غموم	غملى	affligé, triste.
السهم والنشاب	ناوك	une fleche.
	ناك	herbe qui sent le mayc
نافجة المسك وهو النبات المسك	مشك اوتى	
الردى الغير المحمود عافيه وغير اللذيذ	نافرجام ناسز	qui n'est pas propre qui n'est pas convenable.
التصغير يعنى ضرب الصغير	لايق اولميه	
	صفير اورمق	corier, fiffler.
الذكر والقبح	نكوهيدن	avilir, abaisser une personne.
	يروبينجك	

تحصيل الدنيا توريده — قازنمق غ — gagner

العيافه اذا كرهه ولم تقبله نفسه — تولیدن — اکرنمك — abhorrer

اسم صحراء في حانب مدينة بخارا — مون — بخارا جانبنده بر اوه نك اديدر — une plaine du côté de boukara province de perse.

كانون لفظ عربي — اوجق — une cheminée, un poële

المخنث — خنيز — ما بون لفظ عربي — un garçon de mauvaise vie adonné au peché de sodomie

سيدة البيت — تكي — خاتون لفظ تاتار — une femme mariée

السلاطين — كيهان — پادشاهلر — les roys

رحف الصبي على استه — عرعران — سرتنی سرتنی — à quatre pates ou en rempant comme un enfant.

عشيرة الرجل وعضد قبيلته — دومان — عشيره وقبيله — patentée, famille, maison.

متاءلم ومتاءذي — تنجيدن — طولغنمق — fesser, la peinture.

وسط شهور الشتاء ٣ من — اورته قبش آی — le mois qui se tient = ente au cœur de l'= hyver.

تقسيخ الشيء — فرسودن — بوزلوب اسكمك — vser, gâter, vendre vieux

البسط النفسية والفرش التي تفرش في الدار — بيوك دوشك شادروان — grands tapis où l'on est assis ou qu'on etale au milieu d'une chambre.

توقية الحزمة — توزيدن — اودمك قولغي — mayer le faloire au valet, lier ou vriet.

غرز بالابرة ونحوها وادخالها — سپوزيدن — صخاليوب طقمق — entoncer piercer

ثلم العرض والطعن — بيغارمق — طعن لفظ آی — reproches, reprimande qu'on fait a une personne en l'affrontant parlant de elle

الزينة وبرك وفصل احد الشيء — فر — بزك — ornement embellissement

الزيادة في شغل وامر — فن — برايشه ارتقلق — ce qui rupte d'une chose, d'un ouvrage

النبت — روييدن روئيدنيمك — croître parlant des plantes et vegetaux.

الضعيف	سغبه	
	زبون	faible et encore
		obeissant
التبختر والمشى	كرازيدن	branler
قلنسوه بر طاله لقطاعين	طالمق	
	بورك	un capuchon tout
اسم زوجة واحاله	نوحك عورتى	couvre la tête
النوح		la femme de noé
ورد النسرين	نسترين كلى	rose sauvage simple
		dont le dedans est rouge
		et le dehors jaune.
اول شهور الصيف تلاثة	تيز ماه	
	كوز	cruche
طريق الجادة العظمة	اولويول شاهراه	un grand chemin
رشح الماء	صوصمق زهيدن	couler dégouter
التصويت	طنطنه لقطاعين	
	چقلدى جاى ودر	bruit, tonnerre
		eau d'une riviere
		rapide
	يواشه	Moraillés.
الزيادة والهلويشه	طوشق	bois qu'on attache
الة توضع و		au cou des criminels
مجفلة الفرد وشاخ		
جامحة		

douleur d'une femme en travail d'enfant.	اوغلادن طوغمق	
	زحمتي	وجع الطلق والجنين دودنه
un idiot, un ignorant	كاغه لفظ فارسي	الجاهل والابله ناادان
juger mal, corrompre quelqu'un	رشوت	الرشوة بارة
etre foible, abbatu par les chagrins. le meme	زبون اولمق	الضعف الشديد بخسيدن
le son de la voix lebrun que fait un homme en colere la matrice	اوان لفظ عربي جملة فارسي	صوت المتكلم بصوت مدمدم
	فرج زن لفظ عربي	الكين شله
soupe de bled mondé	بلغور شوربا سي	شوربة فريك خمر لفظ عربي
une jarre	كوپجك	التشذيب خمر
rompre une branche	بودق قرمق	كسر الغرع والغصن خوَ
la solde d'un mois la premiere entrée dans une assemblée.	ايلق مصدر	المشاهرة ماهكانه
	صدر	صدر المجلس پيشكاه

العاقل البالغ
الضابط كوزاره

اولو — grand, sçavant, sage.

وقت وكاه — le temps

هوز اسوز — mauvaises paroles

الكلام الذي يكون هذيان وغلط

هوز سوز سويلي — celuy qui dit des grandes sales et de travers.

المتكلم بكلام اللغو والهذيان

برچنبو ايغ الته الله باتمه يه قر — Je vous donne avec tout cet grand coeur un crible, qu'on attache aux pieds et dont on se sert pour marcher dans les grandes neiges

طاركالدق ياچيله

خه خه فارسي — ah ah

ايكي — deux

تكرمك — le crachat

تكرمك — cracher

بيرادي — il me l'a rendu de bon gré

بخ بخ لك زهي زهي فارسي

فارغ تهي

البزاق خدو

البصق تفو

اسم موضع قتو

رفات الثوب رفو لفظ عربي كونامك

razieretes.

سفرة الاتراك كندوري كندمك

table de cuir que les turcomans portent à coté de leurs chevaux lorsqu'ils vont à la guerre

شمامة دستنبو بيلغج

petit melon qui n'est pas encore fait qui croit de differentes couleurs et qu'on donne aux petits enfants pour s'amuser.

در بیان حساب ابجد کنایه

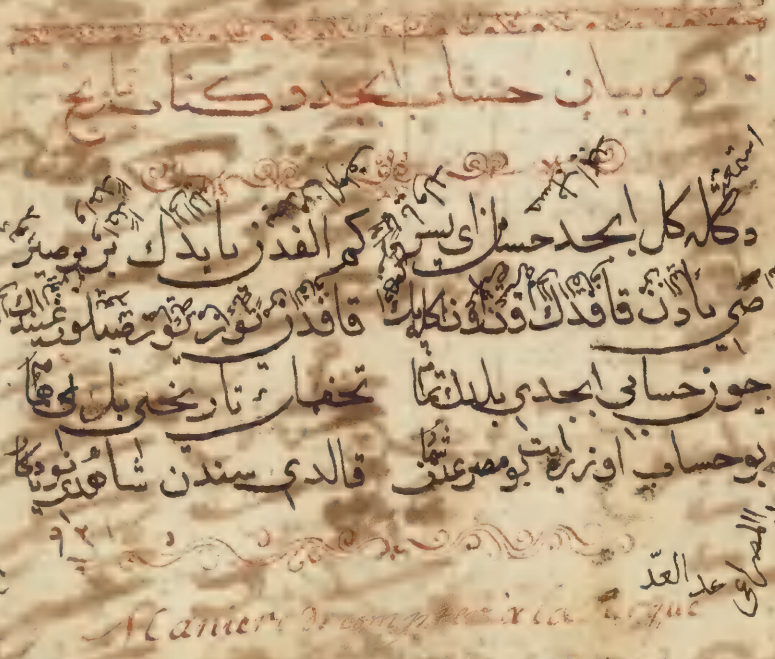

Manière d'employer les lettres de l'alphabet dans l'arithmétique

Apprenez, cher enfant, à compter avec les lettres.

comptant en augmentant toujours par un depuis l'alif

Jusqu'au ي ; depuis l'ي par dixaines
Jusqu'au ق ; depuis le ق par centaines
Jusqu'au غ vous pourrés sçavoir à compter
avec les lettres et l'année dans laquelle mon livre a été
composé laquelle vous voyés en comptant toujours de même
dans le demi vers qui suit

قلدى سنة شهدى
نوبادكار

Voyant le nombre que chaque lettre fait que de ces deux vers
vous trouverés que mon livre a été composé l'an

تسعمائة وعشرون

نوكنار اوكرن بحر حيات
تعلم هذا الكتاب اشرب من ماء الحيات

للشاهد كل من يحدث الدعا

يفعل في المحشر مصطفى يشفع يعوض من دعا له الخير

ا ب ج د ه و ز ح ط ي ك ل م ن

١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧ ٨ ٩ ١٠ ٢٠ ٣٠ ٤٠ ٥٠

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 20 30 40 50

س ع ف ص ق ر ش ت ث خ ذ ض ظ غ

٦٠ ٧٠ ٨٠ ٩٠ ١٠٠ ٢٠٠ ٣٠٠ ٤٠٠ ٥٠٠ ٦٠٠ ٧٠٠ ٨٠٠ ٩٠٠ ١٠٠٠

60 70 80 90 100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000

1,000,000,000

اخير

نجاح

ماڻهو کاڻهي ٻکاڻهي
کوشت برّم ٻهر صباڻي